

DANEZAN & DEKLERASYON

**PARTÎYA WELATPARÊZÊN KURDISTANÊ
PARTÎYA WELATPARÊZANÊ KURDISTANÎ
KÛRDISTAN YURTSEVERLER PARTISI**

PWK

DANEZAN

PARTIYA WELATPARÊZÊN KURDISTANÊ
PARTÎYA WEKLATPARÊZANÊ KURDISTANÎ
KÛRDISTAN YURTSEVERELER PARTÎSÎ

PWK

DESTPÊK

Di destpêka gulana sala 2022an de, Tevgera Demokratîk a Kurdistanê (TDK-TEVGER) û Partîya Azadîya Kurdistanê (PAK) ji bo rêliberwekirina yekîtîyeke sîyasî û rêxistinî komîsyonek hevbeş ya dîyalogê ava kirin.

Komîsyona PAK û TEVGERê di 04.08.2022an de, li gorî rojeva ku hate tespîtîkirin, dest bi hevdîtin û xebatê kirin. Herdû alî gihastin vê encamê ku li Bakurê Kurdistanê pêwîstî bi partîyeke neteweyî, demokratîk, girseyî û legal ya berfireh û xurt heye.

Komîsyonên dîyalogê ji bona amadekirina reşnivîsa deklerasyona yekîtîyê û programa partîya nû jî ji birêveberên PAK û TEVGERê komîsyonek hevbeş ava kirin.

Reşnivîsa deklerasyon, program û raporên xebatên ku ji aliyên komîsyonên hevbeş ve hatibûn amadekirin, bi endamên PAK û TEVGERê re hatin parve kirin. Endamên PAK û TEVGERê li gel nêrîn, rexne û pêşniyarên xwe yên çêker, xebata yekîtîya sîyasî û rêxistinî pesinandin û piştgirîyeke girîng dane pêvajoya yekîtîyê.

Piştî van amadekarî û xebatên hevbeş, PAK û TEVGERê biryar dan ku divê êdî em bi kadir û kesayetîyên siyasî yên ku li Bakurê Kurdistanê pêwîstîyê bi avakirina partîyeke neteweyî, demokratîk, legal û girseyî dibînin re pêwendîyan deynin; di derheqê vê xebata ku heta îro hatîye kirin de wan bi hûrgilî agahdar bikin û vê deklerasyon û

çerçeweya siyasî ya hevbeş bi wan re parve bikin; nêrîn û pêşniyarên wan yê di vî warî de bigrin û li gorî rê û rêbazeke hevbeş, wan jî beşdarî nav vê pêvajoya yekîtîya siyasî û rêxistinî bikin.

Di encama van xebatên hevbeş de, PAK û TDK-TEVGERê biryara yekîtîyê girtin.

PAK û TDK-TEVGERê, teva kesayetîyên serbixwe di 9-10ê îlona 2023an de li Diyarbekirê kongreya xwe ya yekîtîyê pêk anîn û di 10ê îlona 2023an de, Partîya Welatparêzên Kurdistanê (PWK) hate damezrandin.

Ji bo ku PWK weke partîyeke eşkere û qanûnî xebatên xwe bimeşîne, dest bi prosedurekê kir. Li gorî vê pêvajo û perosedurê, PAKê di 17ê îlona 2023an de, li Ankarayê di çavderîya Lijneya Hilbijartinê ya Çankayayê kongreya xwe ya sêyemîn pêk anî. Di vê kongreya qanûnî de, Partîya Azadîya Kurdistanê (PAK) navê weke Partîya Welatparêzên Kurdistanê (PWK) guherand.

Partîya Welatparêzên Kurdistanê (PWK), weke partîyeke meşrû û qanûnî xebatên xwe didomîne.

Ev danezan, di 9-10 îlona 2023an de di kongreya yekîtîyê ya Diyarbekirê de hatiye qebûlkin.

ÇERÇWEYA SIYASÎ YA PARTÎYA ME

Pênaseya miletê kurd û Kurdistanê

Miletê kurd yek ji kevintirîn miletên Rojhelata Navîn û mîratxurê şaristanîya Mezopotamyayê û Rojhilata Nêzîk e. Ango; ew ne miletêkî çêkirî ye û xaka tu kesî jî dagîr nekirîye. Ew ne bi zorê hatîye afirandin û ne jî li ser înkâr û tunekirina milet û pêkhatayên cuda hatîye hûnandin. Ew bi zimanê xwe, bi tarîx û îstiqrara civata xwe, bi kultur û toreya xwe û bi erdnîgarîya xwe miletêkî xwezayî û dîrokî ye. Di pêvajoya dîrokê de, wî xaka xwe ya nîştimanî bi tevaya pêkhatayên etnîkî, dînî, mezhebî û bawerîyan ve parve kirîye. Bi hezaran sal in ku ew li ser erdnîgarîya ku jê re Kurdistan tê gotin dijî. Miletê kurd bi nifûsa xwe yek ji mezintirîn miletê herêmê ye û Kurdistan jî bi erdnîgarîya xwe yek ji welatên herî mezin yê Rojhilata Navîn e.

Kurdistan cara yekem di sala 1639an de bi Peymana Qesrî Şîrin, di nav Împaratorîya Osmanî û Împaratorîya Safewîyan de hate dabeşkirin. Ev dabeşkirin heta Şerê Cîhanê yê Yekem berdewam kir. Piştî Şerê Cîhanê yê Yekem, di 24ê temûza sala 1923an de jî bi destê dewletên emperyal yên weke Ingilîstan û Fransayê û bi Peymana Lozanê, Kurdistan di nava Tirkîye, Îran, Iraq û Sûrîyeyê de careke din hate dabeşkirin. Ango, Kurdistan weke kolonîyeke navneteweyî hatîye dagirkirin û dabeşkirin û ev statuya hê jî berdewam dike.

Miletê kurd bêyî îradeya wî hatîye parçekirin û ew bi neheqî û bêdadwerîyeke navdewletî û dîrokî ve rû bi rû maye. Miletê kurd weke miletekî bindest û parçekirî dijî. Ew ji derveyî beşekî Başûrê Kurdistanê, ji hemû mafên xwe yên însanî, neteweyî, demokratîk û kulturî bêpar e. Lê miletê kurd, di tu demê de dagirkerî û dabeşkirina welatê xwe qebûl nekirîye û li hemberî vê neheqîyê, zilm û zordariyê her serî hildaye. Îro jî miletê kurd bi awayên cihêreng xebat û têkoşîna xwe ya ji bo azadîya neteweyî û demokratîk li her çar parçeyên Kurdistanê didomîne. Heta ev neheqî û bêdadwerî sererast nebe û miletê kurd û pêkhatyên Kurdistanê negihêjin mafê xwe yên neteweyî û demokratîk, xwe li welatê xwe îdare neke, wê aştî û aramî li Rojhelata Navîn bi cî nebe. Miletê kurd, îro di nav prosesa tekoşîna rizgarîya neteweyî û azadîyê de, pêngavên stewardîna netewebûna xwe xurttir dike û ew li ser xaka xwe ya nîştimanî, pêkvejiyanê dike destûra jîyana xwe.

Herçiqasî dem, rê û rêbazên wê ji niha ve neyê misogerkirin jî weke millet û welat yekîtîya kurdan û Kurdistanê, mafekî dîrokî, rewa û xwezayî yê miletê kurd e. Di warê yekîtîya netewe û welêt de û awayê pêkanîna wê de, wê miletê kurd û pêkhatyên Kurdistanê bi îradeya xwe ya azad biryarê bidin.

Em têgeha miletê kurd wek sîwana bingeha lehçeyên zimên, ol û mezhebên cuda, pirkulturîya civatê û bawerîyên cihê bi nav dikin. Pirkulturîya

miletê kurd ji yekrengî, yekdengî, înkâr, şovenîzm û asîmîlasyonê bidûrketî ye. Em piretnîkî, pirzimanî, pirolî û pîrbawerîyê weke mozaîk û dewlemandîya Kurdistanê dibînin. Em bîr û bawerî û kulturek weha, weke garantîya pêkvejiyaneke azad, dadwer û demokratîk ya hemû beşên civatê yên Kurdistanê dibînin û vê yekê weke bingehe bernameya partîya xwe pêname dikin.

Çareserîyên pîrsgirêka kurd û Kurdistanê

Pîrsgirêka kurd û Kurdistanê di eslê xwe de pîrsa mafê çarenivîsa milletê kurd e, pîrsa dewletbûnê ye. Partîya me, dewletbûnê (dewletek federal, konfederal an jî serbixwe) weke program û armanceke demdirêj û stratejîk dibîne. Ev armanc xwedîyê bingeheke dîrokî ye; em di vê bawerîyê de ne ku ev daxwazê sereke ya milletê kurd û kurdistanîyan e. Partîya me weke armancek stratejîk çareserîya pîrsa milletê kurd û Kurdistanê, pîrsa rizgarkirina welatekî kolonî, azadkirina miletekî bindest û pêkhatayên Kurdistanê û avakirina civateke demokratîk û dadwerî dibîne.

Lê li gorî şert û mercên welêt û herweha li gorî rewşa navxweyî û navneteweyî, gava derfetên avakirina federasyon yan jî konfederasyonê peyda bibin, em dê ji bo cîbicîkirina bidestxistina wan kêş û derfetan jî bixebitin. Di vî warî da, li gorî şert û mercên Kurdistanê û tevgera rizgarîxwazîya

neteweyî, herweha li gorî rewşa herêmê û navneteweyî dikare çareserîyên cihê û navqonaxî jî derkevin holê. Di rewşeke weha de, em dê çareserîyên demkî û navqonaxî red nekin û wan ji bo bidestxistina armancên sereke û stratejîk weke derfetên girîng û pêwîst binirxînin.

Li Bakurê Kurdistanê ji bo bidestxistina mafên milletê kurd û kurdistanîyan, bi kîjan formên dewletê ango federal, konfederal ya jî serbixwe dibê bila bibê, em dê hewl bidin ku sazûman û sistemeke demokratîk ku xwe bispêre prensîpên azadî, wekhevî û parvekirina adil ava bikin. Armanca partîya me, avakirina sîstem û civateke demokratîk e ku hemû beşên civatê bi awayekî, azad û bextewar têde bijîn. Di vê sîstem û civata demokratîk de armanca sereke ev e ku hemû çîn, ol, etnîk, mezheb, bawerî û zimanên cuda bi hevdû re di nav aştî, azadî, parvekirineke dadwerî û aramîyê de bijîn.

Bêgûman di warê çarenivîsa milletê kurd û Kurdistanê de, biryara dawî ya gelên Kurdistanê ye. Ango; di şert û mercên azad de û bi îradeya xwe ya azad, tenê milletê kurd û pêkhateyên Kurdistanê dikarin li ser çarenivîsa xwe biryarê bidin.

Kurdên li metropolên Tirkîyeyê

Divê em girseya nifûsa bi milyonan kurdên li metropolên Tirkîyeyê dijîn bikin du beş. Yê ku ji dîrokeke gelekî kevn li van deran cîwarbûne û

dijîn û yên ku di vê serdema nû de koçî van deran kirine.

Dewleta Tirk, ji avakirina xwe hetanî îro bi proje û program, bi stratejîyên eşkere û nehênî ji bo tunekirin û asîmîlekirina milletê kurd û pêkhatayên Kurdistanê û têkbirina demografya Kurdistanê di nav hewildaneke piralî û dijwar de ye. Îro li Bakurê Kurdistanê bi milyonan kurd ji ber vê siyaseta, stratejî, plan û projeyên dewleta Tirk neçar mane ku dev ji welatê xwe berdin, koçber bibin û li bajarên derveyî erdnîgarîya Kurdistanê cîwar bibin. Partîya me doza ji bo bidestxistina mafê kurd û kurdistanîyên li metropolên Tirkîyê jî weke beşekî doza azadî û rizgarîxwazîya neteweyî û demokratîk dibîne.

Xelkên me yên ji ber sedemên cihê neçar mane ku koç bikin û li metropolan cîwar bûnin, divê li dijî siyaseta, plan û asîmîlasyona dewletê xwe bi rêxistin bikin. Divê ew di serî de zimanê xwe yê dayikê, urf, adet, kultur û hestên xwe yên neteweyî biparêzin. Em berxwedana kurdên metropolên Tirkîyeyê weke beşekî xebat û têkoşîna tevgera neteweyî û demokratîk ya Kurdistanê dibînin. Herweha, divê xelkên me yên metropolan bi awayekî rêxistinî û çalاک tevbigerin û beşdarî nava xebata demokratîzekirina sîstema dewleta Tirkîyeyê jî bibin.

Divê mafên kurdên li Tirkîyeyê cîwarbûne, weke pêkhateya sereke û li gorî qanûnên navneteweyî cîbicî bibin. Têkoşîna kurdên metropolên li

Tirkîyeyê ya ji bo demokrasî û wekhevîyê wê ji bo serketina têkoşîna azadî û rizgarîxwazîya neteweyî û demokratîk ya Kurdistanê jî bibe piştgirî û alîkarîyeke mezin. Kurdên li metropolên Tirkîyeyê beşek ji miletê kurd in û di heman demê de, ew bi “hevvelatîya dewletê” ve jî beşekî civata Tirkîyeyê ne.

Divê li Tirkîyeyê zimanê kurdî jî li gel tirkî bibe zimanê resmî. Li bajarên ku kurd lê dijîn, ji dibistana destpêkê heta zanîngehê, mafên perwerdeya bi zimanê kurdî (kurmancî, kirdkî/zazakî) bê nas kirin. Li cihên ku nufûsa kurdan gelek e, sîstemek ku kurd bikaribin di birêveberîyên herêmî de xwe birêve bibin, bê pêkanîn. Ev û maf û azadîyên din yên kurdan, divê di Qanûna Bingehîn û qanûnên din de bêne misoger kirin.

Nasnameya partîyê

Partîya me partîyeke neteweyî, demokratîk, girseyî û eşkere ye. Ew xwe bi tu kes, grup, çîn, dîn an jî mezhebekî tarif nake. Ew ji bo mafên neteweyî, demokratîk û kulturî yên miletê kurd û pêkhatayên etnîkî û olî yên Kurdistanê û ji bo mafên kurdên li metropolên Tirkîyeyê dixebite. Ew bi awayekî giştî, xwe kevneşopî û berdewamîya tevgera azadî û rizgarîxwazîya neteweyî ya Kurdistanê dibîne; li hemû berxwedan, serîhildan û destkevtîyên azadî û rizgarîxwazîya neteweyî xwedî derdikeve. Ew, di

serî de destkevîyên federalî yên Başûrê Kurdistanê, li hemû destkevîyên neteweyî û demokratîk yên her çar parçeyên Kurdistanê xwedî derdikeve û parastina wan destkevîyan weke wezîfeyeke neteweyî dibîne.

Civata Bakurê Kurdistanê bi çand, etnîk, ol û mezhebên cuda ve reng û tevna tevayîya herême di nav xwe de civandiye. Partîya me wê xebat û têkoşîna xwe li gorî vê tevn, pirrengî û pirdengîya Kurdistanê bihûne û wê hewl bide ku tevaya pêkhatayan himbêz bike. Partîya me xebat û têkoşîna xwe dispêre qanûn û prensîpên gerdûnî. Ew di xebat û têkoşîna xwe de, girîngiyeke taybetî dide xurtkirin û geşkirina kultura pirrengî, pirdengî û hevrêzîyê.

Pêkhateyên partîyê

Partîya me; wê ne li ser bingehê îdeolojî, nîjadî û sinifan; wê li ser bingehê hevvelatîya Kurdistanê û weke partîyeke legal, eşkere, neteweyî û demokratîk rêxistina xwe bihûne. Ew dê bixwaze bi awayekî berfireh civata kurd û kurdistanîyên welatparêz û demokrat yên oldar, sekuler, sosyalîst, lîberal û muhafezekar di nav refên xwe de bicivîne û wan bi rêxistin bike.

Divê em bidin diyar kirin ku pirsgirêka Kurdistanê, ne tenê pirsgirêka milletê kurd e; loma jî derîyê partîya me li ser bingehê pirrengî, pirdengî û hevrêzîyê ji hemû kurd û kurdistanîyên

dîndar, sekuler, sosyalîst, lîberal, muhafazakar û hwd yên welatperwer û demokrat re vekirîye. Ew hevvelatîyên ji etnîk, ol, mezheb û bawerîyên cuda ku Kurdistanê wek welat, neteweya kurd wek millet, alaya Kurdistanê wek sembola nîştimanî dibînin û mafê qedera xwe tayinkirinê qebûl dikin, bi rêxistin dike. Ew mafên etnîkî, dînî, bawerî, çandî û demokratîk yên pêkhatayên Kurdistanê li xwe digre. Ew dê bi cudakarîya erênî hewl bide ku pêkhatayên Kurdistanê di organên birêveberî û biryargirtinê ya dewletê de cîh bigrin.

Partîya me, beşdarîya pêkhatayên Kurdistanê ya di xebat û têkoşîna neteweyî û demokratîk ya Kurdistanê de û di parastina mafên wan yên etnîkî û olî di desthilardarîya sîyasî de weke temînata civateke demokratîk, pirçandî û hevahengîya civata kurd û kurdistanîyan dibîne.

Partîya me, li gor hiqûqa hevdem û peymanên navneteweyî, maf û azadîya mirovî di navenda siyaseta xwe de cîbicî dike. Ew li dijî hemû cudakarîyên nîjadperestî, olî, mezhebî, zimanî, çînî, civatî, cinsî, herêmî û hwd dixebite. Ew, ji bo herkesî mafê azadîya derbirîna ramanî, bawerî û rêxistinîyê diparêze. Bi dijwarî li dijî asîmîlasyon, cûdakirin û dêmarîkirina etnîkî, olî, mezhebî, civakî û herêmî radiweste û wan dîyardeyan qedexe dike.

Awayên xebat û têkoşînê

Bingehê xebat û tekoşîna partîya me Bakurê Kurdistanê ye. Ji bo cîbicîkirina armancên xwe yê neteweyî, demokratîk û kulturî, ew dê hemû rê û rêbazên xebat û têkoşînê yê meşrû, eşkere, legal, sîvîl, demokratîk û bêîtiadîya sîvîl bi hevahengî bi kar bîne. Ew di xebat û têkoşîna xwe de, li gorî hiqûqa navneteweyî tevdiqere. Li gorî şert û mercan, ew dê xebat û têkoşînek guherbar bidomîne û tekoşîna xwe nexer binê îpoteka awayekî xebatê. Guherandin û pêşketinên teknolojîyê, bandoreke mezin li ser awa û metodên xebat û têkoşînê dike. Îro awa, rê û rêbazên xebat û têkoşînê hatine guherandin û gelekî dewlementir bûne. Pêşketinên li dinyayê, rewşa navneteweyî, pêşketin û guherandinên li Rojhilata Navîn, bandorek rasterast li ser Kurdistanê û awayê xebat û têkoşîna tevgera neteweyî û demokratîk dike. Divê tevgera neteweyî û demokratîk ya Kurdistanê jî li gorî van pêşketin û guherandinan xwe amade bike, bihûne û bi rêxistin bike. Partîya me wê xebata xwe ya siyasî, rêxistinî û awayên têkoşînê, li gorî guherandin, rewş û mercên Kurdistanê, herêmê û dinyayê bimeşîne.

Partîya me wê xebat û têkoşîna xwe li ser esasê siyaseteke demokratîk, hevrêzî û kultureke pîrrengî û pirdengî bimeşîne. Ji bo rê li ber çareserkirina pîrsgirêka kurd û Kurdistanê vebe, wê rê, rêbaz û awayên siyasî û demokratîk yê cihêreng bi kar bîne.

Partîya me bêyî ku li benda dewleteke serbixwe, konfederal, federal an jî otonom bimîne, avakirin û geşkirina dezgehên neteweyî, demokratîk, kulturî, zimanî, meslekî û civakî weke beşekî xebat û têkoşîna xwe ya esasî dibîne; vê yekê weke pêşnimûne û temînata pêşeroja civateke demokratîk dinirxîne.

Partîya me xebat û têkoşîna hêzên siyasî û demokratîk ya li ser bingehê daxwazên hevbeş yên miletê kurd û kurdistanîyan, weke hêvanê rizgarî, azadî û dewletbûnê dibîne. Ew, xebat û têkoşîna ji bo pêkanîna îrade û temsîliyek weha ya siyasî, neteweyî û berfireh, weke wezîfeyeke xwe ya esasî dibîne.

Partîya me meşrûyeta xwe ji doza miletê kurd û pêkhatayên Kurdistanê yên mafdar û rewa digre. Ew xwe girêdayî nirxên xwezayî yên demokratîk û prensîpên hiqûqa gerdûnî yên ku bûne malê mirovahîyê dibîne. Di xebat û têkoşîna xwe de van nirx û prensîpan ji xwe re rêber digire.

Pirsa hîlbijartinan û Parlamentoya Tirkîyeyê

Li gorî Qanûna Bingehîn ya Dewleta Tirkîyeyê ku li ser înkâr, tune kirin û asîmîlasyona miletê kurd û kurdistanîyan hatiye avakirin; li gorî qanûnên partîyan û hîlbijartinan; li gorî sonda parlamenterîyê; li gorî Destûra Navxweyî ya Parlamentoya Tirkîyeyê; herweha li gorî vê sazûmana parlamentoya heyî ku zimanê kurdî

wek “zimanekî nenas” pênase dike, wê ev parlamento bi vî awayê xwe nikaribe pirsra milletê kurd û Kurdistanê çareser bike; herweha wê nikaribe demokrasî, azadî, wekhevî û edaletek rasteqînî jî pêk bîne.

Partîya me li gorî şert û mercên dema hilbijartinan, wê rewşê binirxîne û wê siyaset û helwesta xwe diyar bike. Li gorî şert, rewş û konjonktura dema hilbijartinan, em dikarin beşdarî hilbijartinên parlamentoyê, beledîyan û herêmî bibin; lê herweha em dikarin hilbijartinan boykot jî bikin. An jî em dikarin beşdarî hilbijartinên şaredarîyan û herêmî bibin, lê hilbijartinên parlamentoyê boykot bikin. Di vî warî de jî li gorî şerd û mercên dema hilbijartinan, dikare çend alternatîf derkeve pêşîya me. Em dikarin beşdarî hilbijartinên parlamentoyê bibin û gava em bi ser ketin, em sonda parlementerîy nexun û neçin parlamentoyê. Herweha em dikarin weke gelek qadên din, parlamentoyê jî weke qadeke xebat û têkoşînê ji bo doza meşrû ya azadîya gelê xwe û daxwazên acîl yên milletê xwe bi kar bînin.

Di dema hilbijartinan de, ji bo maf û daxwazên meşrû yên doza neteweyî, demokratîk û çandî; herweha ji bo daxwazên acîl yên milletê kurd û kurdistanîyan em dê hewl bidin ku bi partîyên din yên kurd û Kurdistanê re platform, zemîn û qadên xebat û têkoşînê yên berfireh, cihêreng û hevbeş ava bikin.

Partîya me, li gorî çarçeweya li jor hatiye diyar kirin û li ser esasê ku kurd jî weke alîyekî bê qebûl kirin; wê bi derdoreke herî berfireh yên kurd û kurdistanîyan re, siyaseteke ku maf û daxwazên miletê kurd yên azadî, neteweyî û demokratîk bingeh digre bimeşîne.

Pirsa yekîtî û hevkarîyan

Partîya me pirsra yekîtî û hevkarîyên hêzên sîyasî û demokratîk yên Bakurê Kurdistanê bi awayekî giştî di sê xalan de dibîne:

1) Pirsra yekîtîya sîyasî û rêxistî

Di rewş û mercên îro de, li Bakurê Kurdistanê pêwîstî bi partîyeke neteweyî, demokratîk, legal û êşkere ya berfireh û xurt heye. Di vê pêvajoya ku tevgera neteweyî û demokratîk ya Bakurê Kurdistanê tê de derbas dibe, avakirina partîyeke weha bi yekîtîyeke siyasî ya nava partî, rêxistin û kadirên siyasî yên xwedîyê xetêke neteweyî, demokratîk û kurdistanî mumkun e.

Di vî warî de, em avakirina partîya me ya encamê xebateke hevbeş ya siyasî û rêxistinî weke gaweke esasî û girîng dibînin. Lê ji bo berfirehkirin, xurtkirin û geşkirina wê, dê hewildan û xebatên me berdewam bin û dê derîyê me ji beşdarîyên nû re vekirî be. Yekîtîya sîyasî ya tevger, derdor û kesayetîyên neteweyî dê herdem di rojeva partîya me de wek wezîfeyeke mayende be.

2) Hevkarîya stratejîk ya partî û rêxistinên kurdistanî

Em bidestxistin û garantîya azadî û mafên neteweyî û demokratîk, di pêkanîna yekîtî, hevkarî û îradeyeke siyasî ya berfireh û hevbeş de dibînin. Çawa ku em yekîtîyeke siyasî û rêxistinî pêwîst û girîng dibînin; herweha em li ser xeteke neteweyî, demokratîk, azadîxwaz û kurdistanî avakirina hevkarîyeke berfireh jî pêwîst dibînin. Em avakirina hevkarî û tifaqeke kurdistanî ya berfireh û mayende, weke beşekî xebat û têkoşîna azadî û rizgarîxwazîya neteweyî û demokratîk ya stratejîk dinirxînin.

3) Hevkarî û platformên li ser daxwazên acîl û avakirina temsîleke neteweyî

Bêgûman xebat û têkoşîna azadî û rizgarîxwazîya neteweyî û demokratîk xebateke demdirêj e û wê di gelek qonax û navqonaxan de derbas bibin. Herweha em dizanin ku bidestxistina her maf û destkevtîyan jî wê ji bo gihaştina armancên stratejîk bibin pêngav, derfet û destkevtîyên nû.

Partîya me di vê bawerîyê de ye ku avakirina platform, hevkarî û tevkarîyên berfireh yên li ser "Daxwazên acîl yên miletê kurd" ku li jêr hatine diyar kirin, wê bikaribe bêtir rê li ber çareserîya pîrsa miletê kurd û kurdistanîyan xweş bike û wê ji bo avakirina hevkarî û tifaqên stratejîk yên neteweyî, demokratîk û kurdistanî jî bibin destpêk û zemînên baş. Loma jî partîya me gelek girîng

dibîne ku partî, rêxistin, dezgehên sivil û demokratîk yê kurdan li ser esasê daxwazên hevbeş û acil yê miletê kurd temsîliyê herî berfireh ya siyasî, civakî û sivil pêk bînin:

Li Kurdistana azad, sîstema rêxistinî, desthilatdarî û jiyana civakî

Kurdistan welatekî piretnîkî, pirolî, pirçandî û pirleheçeyî ye. Desthilatdarî û birêvebirina dewletê jî divê li gorî vê pirrengî û tevna civatê bê hûnandin. Li Kurdistana azad, divê civat bi sîstemek parlamenterîya demokratîk ku ji temsîliya tevaya pêkhateyan pêkhatî, bê birêvebirin. Partîya me, pêkanîna balans û hevahengîya nava hêza qanûn çêkirinê, birêvebirina mahkemeyên azad û birêvebirina desthilatdarîya siyasî, garantîya sîstemeke demokratîk û dadwer dibîne. Parlamento dezgeha sereke ya qanûnçêkirinê ye û cîyê biryargirtina birêvebirina dewletê ye.

Ji bo cudakirina hêzên birêvebirina desthilatdarîyê, ji bo misogerkirina maf û azadîyan û ji bo dadwerîyeke civakî, divê qanûneke bingehîn ya demokratîk, li ser bingeha hevvelatîyê û peymanî civakî bê amadekirin. Di vê Qanûna Bingehîn de, divê mafên hemû etnîk, ziman, lehçe, ol, mezheb û statuya desthilatdarîya herêmên xweser bêne misoger kirin.

Herêmên xweser wê bi meclîsên herêmî bêne îdarekirin. Di meclîsa merkezî û di meclîsên herêman de, wê hemî pêkhateyên Kurdistanê bêne

temsîlkin. Her pêkhate wê bi navê xwe û bi nasnameya xwe di meclîsan de bêne temsîlkin. Di meclîsan de, li gel zimanê kurdî, hemû zimanên pêkhateyan wê weke zimanê fermî bêne qebûl kin.

Meclîsên herêmên xweser, di birêvebirina perwerde, çand, tendurustî, ewleyî û asayîşa tevaya herêmê de wê xwedî desthilatdarîyên berfireh bin.

Namzetên pêkhateyan yê ku dengên wan têrî hîlbijartinê nakin, wê beşdarî hîlbijartinan bibin û wê li gorî dengên girtine di sîstema kotaya wî pêkhateyî de bêne hîlbijartin. Temsîliyeta pêkhateyan wê li hemû meclîsan bi qanûnê bê misoger kin. Ev prensîp wê ji bo meclîsa giştî û meclîsên herêmî jî derbas bibe.

Di mijarên esasî yê îdarekirina dewletê, maf û azadîyên hevvelatîyan de, wê bi rêya referandûmê biryar bêne girtin. Partîya me, wê bixwaze ji bo her çareserîya pîrsgirêkek herêmî yan jî merkezî ku tevaya welêt yan jî tevaya herêmê eleqeder dike, biçe referandûmê.

Sîstema birêxistinê û desthilatdarîya Kurdistana azad wê ne merkezî be. Ew dê li gorî herêm, lehçe, ol, etnîk û bawerîyên cuda, sîstemek demokratîk, dadwer û ademîmerkezî be. Sîstema ademîmerkezî, wê ji rê û rêbazên avakirina sîstemeke navxweyî ku ji herêmên otonom, federal û herêmên otonomîya çandî pêk bên re vekirî be.

Statuya ziman, zarava û perwerdeyê

Kurdistana azad, bi kîjan statuyê dibe bila bibe, wê dewleteke pirçandî, pirzimanî, pir lehçeyî û pir etnîkî be. Kurdistana azad, wê welatekî demokratîk û dadwer yê hemû pêkhatayan be; ew dê cîyê pêkvejiyana çand û bawerîyên cuda be.

Partîya me, hemû ziman, lehçe û çandên li Kurdistanê li gorî prensîpa wekhevîya maf û azadîyan qebûl dike. Bi tedbîrên qanûnî, wê pêşîya asîmîlasyon, cihêkirin, dêmarîkirin û astengên civakî ji hemû cudahîyan re bigire. Li Kurdistana azad, asîmîlasyon û dêmarîkirin wê qedexe be.

Perwerdeya bi zimanê dayikê, wê bingeha sazûmana perwerdeya Kurdistana azad be û wê di Qanûna Bingehîn de bê misoger kirin. Hemû pêkhateyên etnîkî yên Kurdistanê yên weke asûrî/suryanî, keldanî, ermenî, ereb, tirk û hwd wê bi zimanê xwe perwerde bibin.

Li Bakurê Kurdistanê, teva zimanên din yên pêkhateyên Kurdistanê, wê zimanê kurdî bi du lehçeyên xwe kurmancî û zazakî (kirdkî/kirmanckî) lehçeyên fermî bin. Li welêt, li herêmên ku kurmancîaxêf di piranîyê de bin, kurmancî dê lehçeya sereke ya wê herêmê be; kirdkî wê lehçeya axaftinê û di dezgehên dewlet û di sîstema perwerdeyê de fêrbûna bi kirdkî mecbûrî be.

Herêmên ku kirdkîaxêf di piranîyê de bin, li wê herêmê dê kirdkî lehçeya sereke ya wê heremê be;

kurmancî wê lehçeya axaftinê û di dezgehên dewletê û sîstema perwerdeyê de fêrbûna bi kurmancî mecbûrî be.

Sîstema aborî

Hemû çavkanîyên dewlemendîya sererd û binerdên Kurdistanê, hemû daristan, çem û çavkanîyên din, malên hevbeş yên hemû gelê Kurdistanê ne. Ev hemû nirx û dewlemendîyên welêt dê di bin desthilatdarîya dewletê de, ji bo berjewendîyên gel bêne bikaranîn.

- Budçeya dewletê wê li gorî nufûsa herêman û bi awayekî dadwerî di nava herêman de bê parvekirin. Her herêm wê bi rêya meclîs û rêveberîya xwe di birêvebirina budçeya xwe de desthilatdar be.

Li Kurdistana azad, teva hatinên din yên mîrî, bac wê bingehêke esasî ya budçeya dewletê be. Her herêm wê bi meclîs û birêveberîya xwe li ser vê budçeyê desthilatdar be.

Peywendîyên navneteweyî

Dewletên emperyalîst di dabeşkirina Kurdistanê de daxwaz, vîn û hesta milletê kurd nedan ber çavan û tenê li gor berjewendîyên xwe hereket kirin. Ew li dijî avakirina dewleteke serbixwe ya Kurdistanê rawestîyan.

Lê milletê kurd di tu demê de, dagirkirin û dabeşkirina Kurdistanê qebûl nekir û hudûdên ku bi destên dewletên emperyalîst hatin xêzkirin nepejirand. Milletê kurd nêzî 200 salî ye ji bo azadî û rizgarîya neteweyî li dijî dagirkirin, dabeşkirin û kolonîkirina Kurdistanê di nav serhildan û têkoşînê de ye. Lê dewletên mezin di van serhildan û berxwedanên kurdan de pirê caran piştgirîya dewletên dagirker û kolonyalîst kirin û nexwestin dengên kurdan bibihîzin. Pêwendîyên dewletên mezin û dewletên Kurdistan dagîr kirine li ser bingehê berjewendîyên dewletên mezin yê di dema xwe de biryardêr bûn, hatine ava kirin.

Piştî rûxîna sîstema duserî ya cîhanê, li dinyayê û herêma me rewşek nû derkete holê. Di vê rewşa nû de, di encama mudaxela Amerîkayê ya 1991 û 2003an ya Iraqê û herweha bi piştgirîya Amerîka û Fransayê li ser beşekî Başûrê Kurdistanê mercên avakirina herêmeke federal hate holê. Lê siyaseta navdewletî ya li dijî avakirina dewleteke serbixwe ya Kurdistanê bi awakîyekî giştî hê jî berdewam dike.

Helwesta dewletên mezin li hemberî referandûma serxwebûna Başûrê Kurdistanê, careka din siyaseta van dewletan derxist holê. Ji ber vê siyaseta navdewletî ya li dijî avakirina dewleteke serbixwe ya Kurdistanê, Kurdistan û milletê kurd hê jî di nav çar dewletan de hatîye dabeşkirin û ne xwedî dewlet û statuyeke serbixwe ye.

Dewletên emperyal û mezin ji bo parvêkirin, hegemonya û desthilatdarîya cihanê di nav hewldan û berberîyek nû de ne. Dinya bi awayekî duserîtî, heta sêserîtîya dewletên mezin ji nû ve tê dîzayn kirin. Ji alîyekî Rûsya û peykerên wê, ji alîyekî Çîn û peykerên wê, li alîyê din jî Dewletên Yekbûyî yên Amerîkayê (DYA), Îngilîstan, Yekîtiya Ewropayê û NATO ref û sefên xwe ji nû ve dihûnin.

Di vê pêvajoyê de şerên herêmî û bi taybetî şer û berberîyên li Rojhilata Navîn, berfirehtir û diwartir dibin. Dewletên dagirker û statukoperest bi dijarî li dijî daxwazên guherînên statukoya herêmê radiwestin.

Li Rojhelata Navîn, bi navê DAÎŞ, El Nusra, El Qaîde û wekî din, hêzên terorî li ser destên dewletên dagirkerên Kurdistanê û dewletên mezin bi hêz dibin û bi kiryarên xwe yên terorîstî û hovane dibin xeterek mezin li dijî mirovahîyê. Li Rojhelata Navîn, milletê kurd û kurdistanî li dijî van hêzên terorîst û hov bi alîkarîya hêzên hevpeyman, têkoşîneke bêhempa û bêrawestan domandin û xeterîya wan hêzên terorîst li herêmê kêmtir kirin.

Di vê pêvajoyê de, milletê kurd hem ji bo rizgarî û azadîya welatê xwe têdikoşe û hem jî ji bo guherîna statukoya Rojhelata Navîn tevdigere. Vê gavê li Iraq û Surîyeyê hebûna hinek dewletên mezin û hevpeyman ya di serokatîya DYA û hinek berjewendîyên wan bi berjewendîyên milletê kurd û kurdistanîyan re lihevhatî ye. Bêguman têkoşîna

neteweyî û demokratîk ya miletê kurd û kurdistanîyan li dijî dagirkerî û kolonyalîzmê ye. Di vê xebat û têkoşînê de pêwîstîya miletê kurd û kurdistanîyan bi alîkarî û piştgirîya dewletên mezin heye.

Loma jî partîya me di têkilîyên xwe yên navnetewî de berjewendîyên miletê kurd û Kurdistanê esas digre û sîyaseta xwe li gor vê rêbazê bi rêve dibe. Di têkilîyên xwe yên navneteweyî de, bingehe sîyaseta partîya me, wê dost û piştgirên doza xwe zêdetirkirin û neyarên doza xwe jî kêmtirkirin be. Partîya me, wê dîplomasî û sîyaseta xwe ya navneteweyî li ser neyartîya tu dewlet û miletan ava neke; ew dê pêwendîyên xwe li ser dijminatî û berberîya netewe û gelên din bi rê ve nebe. Partîya me, wê di siyaseta xwe ya navneteweyî de, li dijî neheqî û bêdadwerîyê raweste û wê piştgirîya xebat û têkoşînên ji bo azadî, demokrasî, wekhevî û dadwerîyê bike.

Pêwendîyên nav beşên Kurdistanê

Em li hemû parçeyên Kurdistanê mafê çarenivîsa neteweya kurd weke mafekî herî rewa dibînin û diparêzin. Em ji bo çareserîya pirsê miletê kurd û Kurdistanê giranîyeke taybetî didin hebûn û destkevtîyên Dewleta Federe ya Başûrê Kurdistanê û destkevtîyên li parçeyên din yên kurdan. Em parastina Dewleta Federe, piştgirîya xebat û têkoşîna ji bo serxwebûn an jî

konfederasyona Başûrê Kurdistanê, ji bo berfirehkirina demokrasîyê, weke erkekî niştîmanperwerî û neteweyî dibînin. Her beşê Kurdistanê wê li gorî şert û mercên xwe forma desthilatdarîya beşên xwe ava bike. Di nav beşên Kurdistanê de, awayên pêwendîyên neteweyî û hevrêzîyê pêdivîyên bingehîn in.

Teva ku pêkanîna kongreyeke neteweyî û avakirina dezgeheke hevbeş yên her çar parçeyan pêwîstîyek e, lê em di van şert û mercên ku tevgera neteweyî û demokratîk ya Kurdistanê têde derbas dibe de, rewşa herêmê û konjuktura navneteweyî ji bo pêkanîna "Kongreya Neteweyî" guncav nabînin. Lê divê em ji niha de ji bo avakirina navendeke pêwendîyan ya hevbeş ku bikaribe danûstendinên nav partî, rêxistin û dezgehên neteweyî, demokratîk, civakî û kurdistanî yên her çar parçeyan berfirehtir û geştir bike, hewl bidin. Ev dê rê li ber xebata pêşerojê ya kongreyeke neteweyî jî xweş bike.

Li rojavayê Kurdistanê, divê li ser esasê neteweyî û demokratîk û beşdarîya hemû hêzên welatparêz avakirina statuyeke siyasî, cografî û desthilatdarîyeke demokratîk û xweser were armanc girtin. Desthilatdarîyeke yekreng, yekdem û totalîter bi şert û mercên navneteweyî û bi pêşveçûna neteweyî, ne lihevhatî ye û zerarê dide siberoja rojavayê Kurdistanê. Divê milletê kurd li rojavayê Kurdistanê li ser esasê Mitabaqata Hewlêrê û Dihokê, îdareyeke hevbeş ya lêşkerî,

sîyasî, aborî û dîplomatîk ava bikin. Di vê pêvajoyê de rewşa taybetî de, rîya çareserî û bidestxistinên mafên neteweyî û demokratîk yê dîrokî, di yekîtî, hevrêzî û têkoşîna hevbeş ya hêzên neteweyî û demokratîk yê Kurdistanê Rojavayê de derbas dibe.

Ji bo bidestxistina mafê çarenivîsa milletê kurd li Rojhelatê Kurdistanê jî pêdivî bi yekgirtineke sîyasî, hevrêzî û hevkarîyeke neteweyî heye. Li rojhelatê Kurdistanê avakirina hevkarîyeke neteweyî û berfireh ya li dijî dewleta Îranê, wê bibe destpêka serkeftinê.

Dîyaspora Kurdî

Dîyaspora kurdî bi xebata xwe û bi pêwendîyên xwe yê navneteweyî beşek ji tekoşîna milletê kurd û Kurdistanê ye. Ew di nav pêvajoya têkoşîna neteweyî, demokratîk û kurdistanî de xwedî roleke girîng e. Herweha ew di warê diplomasiyê, ziman û çanda kurdî de jî xwedî rolek mezin û taybetî ye. Loma jî tevgera kurdistanî ya her çar parçeyên Kurdistanê divê li ser siyaseteke hevbeş ya neteweyî, demokratîk bikaribin di bin sîwaneke temsîlkar de dîyaspora kurd û Kurdistanê bicivîne. Xebat û struktura dîyaspora kurd û kurdistanî divê ji sîyaseta partî û tevgeran bidûrketî û li ser bingehe rastîya welat û pêwîstîyên tevgera neteweyî û demokratîk bê hûnandin.

Îro dîyaspora kurdî ji navend û banekî hevbeş bêpar e. Partîya me pîrsêrîtîya dîyaspora kurdî rast nabîne û ev rewş bi awayekî giştî li dijî berjewendîyên tevgera neteweyî, demokratî û kurdistanî ye. Em di vê bawerîyê de ne ku divê hemû alîyên ku îro hene, di vî warî de bi berpirsiyarî û hişmendîyek neteweyî û kurdistanî tevbigerin.

Ji bo dîyaspora kurdî di binê navend û banekî hevbeş de bicive, hemahengî û hevrêzîya nava wê pêk were, divê em bi hemû hêz û îmkanên xwe hewl bidin û bixebitin. Ji bo pêkanîna vê aramancê, em amade ne ku bi hemû hêz û kesayetîyên eleqedar re pêwendîyan deynin û hewl bidin ku bi awayekî hevbeş çareserîyekê ji vê belavbûn û pîrsêrîtîyê re bibînin.

Maf û azadîyên jinan

Di civata Kurdistanê de, jin teva zilm û zordarîya neteweyî, ji gelek mafên xwe yên bingeîn jî bêpar in. Teva şert û mercên gelek zor û giran, di xebat û têkoşîna neteweyî û demokratîk ya Kurdistanê de, cîyekî gelekî girîng û taybetî ya jinan heye; wan her dem mil daye milên mêran, bûne hevparên qedera wan û heta ji mêran bêtir jan û azarî kişandine. Bêguman, ev fedakarî û êşa jina kurd vala neçûye. Di têkoşîna neteweyî û demokratîk de, êdî jina kurd, hem di warên neteweyî û sîyasî de, hem jî di warên têgehîştina mafên xwe yên

taybetî de pêşketineke berbiçav nîşan dide. Ev xebat û têkoşîna jina kurd, zanistî û têgihiştina wê ya di warên neteweyî, sîyasî û mafên jinan de geştir û berfirehtir kirîye. Ew êdî di qada xebat û têkoşîna rizgarîxwazîya neteweyî de û di nava civatê de, xwedî cih û roleke gelek girîng û taybetî ye. Bi geşbûna xebat û têkoşîna rizgarîya neteweyî, beşdarîya jina kurd ya nava vê xebat û têkoşînê jî geştir û berfirehtir dibe.

Di parastîna zimanê dayikê û kultura kurdî de, roleke sereke ya jin û dayika kurd heye. Li hemberî asîmîlasyon û jenosîda li ser zimanê kurdî, kozik û çepera herî girîng ya milletê kurd, ev rola jina kurd e. Ne bi saya serê jin û dayikên kurdên ku li malên xwe bi zarokên xwe re bi kurdî dipeyivin bûna; wê asîmîlasîyon û jenosîda li ser zimanê kurdî, gelekî dijiwartir û berfirehtir bûya.

Di nava sînorên mafdar û rewa de, mafê her beşên civatê yê xwebirêxistinkirinê heye. Weke her beşê civatê, divê jin jî bi awayekî azad xwe bi rêxistin bikin. Birêxistinbûna jinê, mafê wê yê herî xwezayî ye û ev maf garantîya pêşketin û azadîya wê ye. Herweha divê bê zanîn ku di welatekî de eger mafê xwebirêxistinkirin û azadîya jinê pêk neyê, wê di wî welatî de civateke demokratîk jî nayê damezrandin.

Partîya me, xebat û têkoşna li dijî zilm, zordarî û neheqîya neteweyî, cinsî, aborî û civakî ya li ser jinên kurdistanî û herweha ji bo jiholêrakirina

pêwendî û hegemonyaya desthilatdarîya zilêm ya li ser pîrekan weke wezîfeyeke xwe ya esasî dibîne. Partîya me wê bi awayekî berdewamî ji bo pêkanîna hemû maf û azadîyên jinan yê ji peymanên navneteweyî tên jî bixebite û wan bi qanûnên pêwendîdar misoger bike. Ew dê di vî warî de, ji tecrûbeyên welatên din jî îstifade bike.

Pirsa ciwanan

Weke her civatê, di civata Kurdistanê de jî ciwan endamên civatê yê herî zîndî û dînamîk in. Di dîroka me ya nêzîk de, di warê ramanî, sîyasî û rêxistinî de, di warê xebata eşkere û demokratîk de, di hemû beşên têkoşînê de, ciwanên kurdan herdem di refê pêşî yê têkoşînê de cîyê xwe sitendine. Di vê pêvajoyê de, ciwanên kurdan berdêleke giran dane û hê jî didin. Ji niha û pê ve jî eger berê wan ber bi armancên sîyasî yê rast bêne vekirin, ciwanên kurdan wê di guherandina çarenivîsa milletê kurd de, rolên gelek girîng û çalak bilîzin.

Di warê aborî, civatî, çandî, sîyasî û rêxistinî de, pirsgerêkên ciwanên kurdan yê taybetî û girîng hene. Divê em bi awayekî ciddî li ser van pirsgerêkan bisekinin û ji wan re çareserîyê bibînin. Di têkoşîna neteweyî û demokratîk de, pirsra perwerdekirin û xwebirêxistinkirina ciwanan, bi serê xwe mijareke gelek girîng û zîndî ye ku divê em bi hûrgilî li ser vê pirsê rawestin. Divê ciwanên kurdan bi helwest û

çalakîyên xwe weke dînamîkeke girîng di têkoşîna neteweyî û demokratîk de cih bigrin. Ji ber ku ciwan yek ji hêza pêşketin û geşkirina tevgera neteweyî û demokratîk e.

Yek ji wezîfeya ciwanên kurdan ya sereke jî bi evîndarîyeke neteweyî, hînî dîrok, ziman û çanda xwe bibin. Divê ew di vî warî de, xwe perwerde bikin û xwe bi rêxistin bikin. Ji ber ku ciwanekî ji zanîn û hişmendîya neteweyî bêpar be; neperwerdekirî û bêrêxistinî be, wê ji şexsîyet û civata xwe bi dûr keve û wê bi hêsanî asîmîle bibe.

Divê ciwanên kurdan, di her waran de xwe bi pêş bixin û rêxistinên xwe yên neteweyî ava bikin. Lê divê tevgera neteweyî û demokratîk ya Kurdistanê jî girîngîyeke taybetî bide xebata ciwanan û ji bo wan bername û projeyên taybetî amade bike. Divê ji bona ku ciwan bikaribin di warê neteweyî, civatî, teorîk û çandî de xwe perwerde bikin, alîkarî û piştgirîya wan bê kirin.

Pirsa tenduristîyê

Mafê jîyanê mafê herî bingehîn yê herkesî ye. Loma jî li gorî me divê xizmetên tenduristîyê belaş bin. Partîya me tenduristîya civatê yek ji pêwîstîyên jîyanê yê bingehîn dibîne. Di vî warî de, partîya me wê hewl bide ku zanyarî, tecrûbe û teknolojîya navneteweyî bîne Kurdistanê. Ji bo vê armancê wê bername û projeyên taybetî amade bike. Divê em di warê pirsra tenduristîyê de, giranîyê bidin

pêşvebirina sektora dewletê, lê herweha em pêwîstîya sektora şexsî jî ji bîr nekin.

Pirsa jîngeh û xwezaya Kurdistanê

Hêzên dewleta tirk di şerê ji bo tunekirina milletê kurd de, bi çekên giran gelek şûnwarên dîrokî, jîngeh û xwezaya Kurdistanê jî şewitandin, rûxandin û wêran kirin. Ev sîyaseta dewletê ya rûxandin û wêrankirinê ku bêwestan berdewam dike, di van salên dawîn de diwartir û berfirehtir bûye. Di encama sîyaseta dewleta tirk ya "bêmirovhîştina Kurdisatanê" de, gelek gund, bajar, bajarok û herêmên bakurê Kurdistanê hatine rûxandin û wêran kirin. Dewleta tirk, vê sîyaseta xwe bi hemû îmkanên xwe, îro li başûr û rojavayê Kurdistanê jî dixê jiyane. Dewleta tirk, zerarên ku daye dewlemendiyên me yê dîrokî, jîngeh û xwezayê, gelek mezin û berfireh in. Di nava van 30-40 salên dawîn de, bi destê dewletê û bi awayekî sistematîk şewitandina daristanan, rewşa seqa, avûhewayê û ahenga xwezaya welatê me xera kirîye. Ev bûye sedemê tunekirina gelek cûreyên gul, çiçek, şînkayî, çûk û heywanên kovî û rêyeke mezin li ber herifandina axê vekirîye. Bi çekirina bendav û golan, gelek şûnwarên dîrokî yê li Kurdistanê, di bin avê de hatine hîştin; gelek navçe û deverên ku bi kêrî çandiniyê tî jî binav bûne.

Parastîna mîras û rûmetên dîrokî û geşkirina têgehîştina jîngeh û hawîrdorê, li tevahîya cîhanê

bûye berpîrsîyarî û wezîfeyêke girîng ya hevbeş ya mirovahîyê. Tevgera neteweyî û demokratîk ya Kurdistanê jî divê ji bo parastin û geşkirina mîras û hêjayîyên dîrokî, çandî û herweha parastina jîngeh, xweza û erdnîgarîya Kurdistanê, sîyaseteke berbiçav biafirîne û di vî warî de gelê me perwerde û şîyar bike. Di vî warî de, pêwîstî bi lêkolînên zanyarî û programên perwerdeya têgihîştin û hişmendîyêke neteweyî û dîrokî heye. Partîya me, wê piştgirîya xebat û hewldanên di vî warî de bike û li gorî hêz û îmkanên xwe di nav wan de cî bigre.

Daxwazên acîl yên partîya me

Siyasetên kolonyalîst yên li ser esasê înkâr, îmhâ, sirgûn û asîmlasyonê yên Dewleta Komara Tirkîyeyê ku heta niha hatîye meşandin, zerareke gelek mezin daye tevn û hebûna neteweyî û demografîya Kurdistanê û texrîbatên mezin pêk anîye. Ev siyaseta dijminatî di şert û mercên îro de bêtir bi dijwarî berdewam dike. Dewleta Komara Tirkîyeyê li gorî hiqûq û qanûnên xwe yên hene jî tevnagere. Parlementer û birêveberên mehelî berteraf dike, bi tayinkirina qeyûman jî îradeya bi milyonan dengdêran bînpê dike. Partîya me diyar dike ku divê Dewleta Komara Tirkîyeyê li gorî hiqûq û peymanên navneteweyî tevbigere. Prensîp û mafên hîlbijartin û xwehîlbijartinê li dinyê maf û prensîpekî demokrasîyê ye ku nikare tune bê hesabandin; ew mafekî bîngêhîn e ku nayê dev jê berdan û nayê dewir kirin.

Rewşa heyî, ne tenê zerarê dide mîletê kurd û pêkhatayên Kurdistanê, herweha ev zerarê dide gelê tirk, gelên din yên li Tirkîyeyê dijîn û nîrxên demokrasîyê. Ji bo ev zerar û têkberin kûrtir nebe; Ji bo pêkanîna rewşeke demokratîk li Tirkîyeyê û li ser vê zemînê ji bo bi rêyên demokratîk û aştîyane pîrs û pîrsgirêk bêne çareserkirin û mafên bîngêhîn yên mîletê kurd û pêkhatayên Kurdistanê bê bîdestxistin, partîya me pêkanîna van daxwazên acîl yên li jêr hatine diyar kirin pêwîst dibîne û ji bo wan têdikoşe.

Partiya me, di vê bawerîyê de ye ku avakirina hevkarî û platformên li ser daxwazên acîl, hem ji bo avakirina yekîtiyên demdirêj yên neteweyî û demokratîk, hem jî ji bo rê li ber çareserîya pirsê kurd û Kurdistanê xweş bike, wê bibe pêngavek girîng. Partiya me, ji bo partiyên siyasî, rêxistin, derdor, kesayetiyên civakî, dezgehên sivil û demokratîk bîna cem hevdu; di nav xwe de û bi mixatabên xwe li derdora talebên acîl, temsîliyeteke hevbeş ya kurdî ava bike, dixebite.

- Di şert û mercên heyî de, amadekirina qanûneke bingehîn ya li gorî hiqûqa hevdem bê avakirin ku di serî de mafên neteweyî, kulturî û demokratîk yên miletê kurd, lê herweha miletên cihê, civatên etnîkî û olî yên li Tirkîyeyê dijîn bêne misoger kirin, yek ji wezîfeyên herî pêşî ye.

- Ji bo pirsê kurd û Kurdistanê bi rêyek siyasî, demokratîk û wekhevî çareser bibe; divê hebûna miletê kurd bê qebûl kirin, mafên neteweyî û demokratîk yên kurdan bêne naskirin, ev maf di qanûna bingehîn ya demokratîk ku wê bê amade kirin de bêne garantî kirin.

- Divê zimanê kurdî li gel zimanê tirkî bibe zimanê resmî. Mafê perwerdekirin û hînkirinê bi zimanê dayikê ji bo zimanê kurdî (kurmancî û kirdkî/zazakî) bê nas kirin û ew maf bi Qanûna Bingehîn û qanûnên pêwendîdar bê misoger kirin.

- Divê hemû qedexeyên astengên di Qanûna Bingehîn û qanûnên di derbarê derbirîna azadîya fikrê û

xwebirêxistinkirinê de bêne rakirin. Divê hemû qedexeyên li ser navê Kurdistanê ji holê bêne rakirin û kurd bikaribin bi navê kurd û Kurdistanê û bi awayekî azad partîyên xwe yê sîyasî û dezgehên xwe yê civakî, kulturî û demokratîk damezrînin. Divê ev guherandin û maf bi Qanûna Bingehîn û qanûnên pêwendîdar bêne misogerkin.

- Divê kesên bi hîlbijartinê hatibin, bi hîlbijartinê herin. Li ser esasê prensîpa parêzbendîya kursîyê, divê hemû parlementerên girtî û mahkûm bêne azadkirin û siyaseta qeyûmê ji holê bê rakirin.

- Divê Dewleta Komara Tirkîyeyê li gorî xala 90î ya Qanûna Bingehîn ku garantî dike wê li gorî hiqûqa navneteweyî tevbigere, pêk bîne; bê qeyd û şert pabendî peymanên Yekîtîya Neteweyan û Yekîtîya Ewropayê (Krîterên Kopenhagê, Şertên Otonomîyên Herêmî û Bireveberîyê yê Ewropayê û Girêbesta Mafên Zarokan ya Yekîtîya Neteweyan) yê ku îmze kirîye bimîne û demildest têbinî û îtirazên xwe yê li ser van peyman û girêbestan rake.

- Divê hemû nav û navnîşanên bajar, gund, herêm û deveran yê bi kurdî ku bi tirkî ve hatine guherandin ji nu ve bi kurdî werin nivîsîn û hemû astengî û qedexeyên qanûnî û fiîli yê di vî warî de ji holê bêne rakirin.

- Divê hemû kesên ji ber pirsra kurd û Kurdistanê û ji ber bîrûbawerî û çalakîyên sîyasî di zîندان de ne, demildest bêne azad kirin. Dozên di derheqê wan

kesên neçar mane li derveyî welêt weke penaber bijîn bêne rakirin, ew bikaribin paşde vegerin û hemû astengên li pêşîya bi azadî siyasetkirina wan bêne rakirin; di van waran de, qanûn û Qanûna Bingehîn bêne guherandin.

- Divê zilm û zordarîya fiilî û civakî û astengên qanûnî li jinan dibin bêne rakirin, ev di qanûnan û Qanûna Bingehîn de bêne misogerkin. Divê demildest Girêbesta Stenbolê têkeve jiyanê.

- Di serî de elewî, ehlîheq û êzidî, divê zilm û zordarî û astengkirinên fiilî û civakî yên li ser hemû ol, mezheb û bawerîyan ji hole bêne rakirin; azadîya bawermendîyê ji alîyê dewletê ve bê misogerkin. Divê dawî li helwesta dewletê ya ku mezheba Henêfî weke mezheba dewletê dipejirîne bê anîn; herweha dive dewlet dawî li siyaseta dêmarîtîyê ya li ser mezhebê Şafî bîne û li hemberî hemû mezheban wekhev tevbigere.

- Cîhên mezelên mezinên kurdan yên wek Şêx Seîd, Xalid Begê Cibrî, Seyîd Riza û Seîdê Kurdî (Nûrsî) û kesayetên din nayên zanîn. Divê ev neheqîya dîrokî bê serrastkirin û cîhên mezelên wan bêne eşkerekirin.

- Divê ew texrîbat û wêrankirinên aborî, civakî, kulturî, dîrokî û ekolojîk yên li Kurdistanê pêk hatine, teva encamên wan ji hilo bêne rakirin; îmkân, derfet û rewşeke guncav ji bo xelkên hatine koçberkirin ku bikaribin vegerin ser cîh û warên xwe, bê pêkanîn; ji bo zarar û zîyanên wan bêne

tezmîn kirin, bi lezgînî programek bê amadekirin û pêkanîn.

- Di serî de di mewzûata perwerdeyê û hiqûqê de, divê dawî li wan têgeh û gotinên nijadperestî, cihêkarî û dêmarîtî yên di edebîyat û lîteratura dewletê de cîh girtine û helwestên di vî warî de, bêne anîn. Helwest, biryar, şêl û tevgerên şexsî û meylên girseyî yên di vî warî de sûc bê dîtî û bêne cezakirin.

- Li Kurdistanê, divê dawî li hûnadina dîwarên sînoran û çêkirina rê û bendavên bi armancên leşkerî bêne anîn.

- Divê sîstema gundparêzîyê (cerdevanîyê) ji holê bê rakirin.

- Divê avakirina bendavên ku xweza û demografiya Kurdistanê xera dike, kevneşopîyên dîrokî di binê ava de dihêlin, zerarê didin tevna ekolojîyê bêne rawestandî.

- Divê dawî li şerê li Kurdistanê tê domandin, operasyonên leşkerî, çalakiyên çekdarî û tundûtûjîyê bêne anîn. Divê pêkanîna van maf û daxwazên gelê me yên acîl û rewa, bi rawestandîna şerî û çalakîyên çekdarî; herweha bi tu rewş, şert û mercên din ve neyên girêdan.

DANEZAN & DEKLERASYON

**PARTÎYA WELATPARÊZÊN KURDISTANÊ
PARTÎYA WELATPARÊZANÊ KURDISTANÎ
KÛRDISTAN YURTSEVERLER PARTISI**

PWK

DEKLERASYON

**PARTIYA WELATPARÊZÊN KURDISTANÊ
PARTÎYA WEKLATPARÊZANÊ KURDISTANÎ
KÛRDISTAN YURTSEVERELER PARTÎSÎ
PWK**

GİRİŞ

2022 yılının Mayıs ayı başlarında Partîya Azadîya Kurdistanê (PAK) ve Tevgera Demokratîk a Kurdistanê (TDK-TEVGER) arasında siyasi ve örgütsel birliğin zeminini oluşturmak amacıyla PAK MYK ve TDK-TEVGER Yönetimi ortak bir Diyalog Komisyonu oluşturdular.

Diyalog Komisyonu, 04.08.2022 tarihinde, belirlenen gündem çerçevesinde ilk görüşmesini gerçekleştirerek, Kuzey Kürdistan'da toplumun en geniş kesimlerini kapsayan milli, demokratik, kitlesel ve legal güçlü yeni bir partiye ihtiyaç olduğu konusunda ortak görüşe vardı.

Diyalog komisyonu birliğin/yeni partinin siyasi program taslağını hazırlama görevini üstlenen her iki örgütün temsilcilerinden oluşan yeni bir komisyon oluşturdu.

PAK ve TDK-TEVGER üyeleri, Diyalog komisyonu tarafından hazırlanan deklerasyon/program taslağı ve birlik sürecinin çerçevesini belirleyen raporlara sundukları görüş, öneri ve eleştirileriyle birlik çalışmalarını desteklediklerini beyan ederek, sürece önemli katkılar sundular.

Mevcut koşullarda Kuzey Kürdistan'da toplumun en geniş kesimlerini kucaklayacak milli, demokratik, kitlesel, legal yeni bir partinin kurulması gerektiğine inanan ve bu doğrultuda önemli çalışmalar yapan PAK ve TDK-TEVGER, konuyla ilgili tüm çevre, kadro ve şahsiyetlerin de bu süreçte yer almaları

temennisiyle, bu konuda somut bazı adımların atılması gerektiğine karar verdiler.

Yapılan çalışmalar sonucunda PAK ve TDK-TEVGER birleşme kararı aldılar.

Kürdistan Özgürlük Partisi (PAK) ve Kürdistan Demokratik Hareketi (TDK-TEVGER), bağımsız şahsiyetlerle birlikte, 9-10 Eylül 2023 tarihinde Diyarbakır'da Birlik Kongresi'ni gerçekleştirerek, 10 Eylül 2023 tarihinde Kürdistan Yurtseverler Partisi (PWK)'ni kurdular.

Daha sonra, PWK'nin yasal bir parti olarak çalışmalarını yürütebilmesi için bir prosedür başlatıldı. Bu prosedür gereğince, PAK, 17 Eylül 2023 tarihinde Ankara'da Çankaya Seçim Kurulu'nun gözetiminde 3. Olağan Kongresini gerçekleştirdi. Bu yasal kongrede PAK (Kürdistan Özgürlük Partisi)'nin ismi Kürdistan Yurtseverler Partisi (PWK) olarak değiştirildi.

Kürdistan Yurtseverler Partisi (PWK), meşru ve yasal bir parti olarak faaliyetlerini sürdürmektedir.

Bu deklerasyon, 9-10 Eylül 2023 tarihinde Diyarbakır'da gerçekleştirilen Birlik Kongresi'nde kabul edilmiştir.

Partimizin Siyasal Perspektifi

Kürt Mileti Ve Kürdistan Ülkesi

Kürtler, günümüze kadar binlerce yıldır Yakınoğu, Orta-Doğu ve Mezopotamya'da yerleşik olarak yaşayan bir millettir. Kürt milleti, başka bir coğrafyadan gelip farklı halkların topraklarını işgal ederek, o halkların inkarı, imhası ve asimilasyonu üzerinden oluşan bir millet değildir. Kürtler; dünden bugüne üzerinde yaşadıkları topraklarda dil, tarih, kültür, gelenek ve görenekleriyle kökleri olan, tarihsel olarak istikrarlı bir topluluk oluşturan ve Kürdistan olarak tanımladıkları topraklarda yaşayan yerleşik bir millettir. Ve yine Kürtler, tarihsel süreç içinde tüm etnik, dinsel, mezhepsel ve diğer alanlardaki farklılıklarını bir zenginlik olarak içselleştirerek, ülkesi Kürdistan'da birlikte yaşadığı diğer halklarla birbirlerini kabullenmeye dayalı ortak bir yaşam tarzı ile şekillenmiş bir millettir. Binlerce yıldır Orta Doğu'nun en büyük ülkelerinden biri olan Kürdistan'da yaşayan Kürtler aynı zamanda bölgenin nüfus olarak da en kalabalık milletlerinden biridir.

Kürdistan, tarihte ilk kez 1639 yılında Kasr-ı Şirin'de Safeviler ile Osmanlı İmparatorluğu arasında yapılan anlaşmayla ikiye bölündü. Kürdistan'ın bu ikiye bölünmüşlük statüsü Birinci Dünya Savaşı'na kadar devam etti. Birinci Dünya

savaşından sonra İngiltere ve Fransa'nın öncülüğünde 24 Temmuz 1923 tarihinde yapılan Lozan Antlaşması ile Türkiye, Irak ve Suriye arasında bir kez daha bölündü. Dolayısıyla dünden bugüne Kürdistan uluslararası bir sömürge dir. Bugün de Türkiye, İran, Irak ve Suriye arasında bölünerek işgal ve ilhak edilen Kürdistan'ın klasik sömürge statüsü devam etmektedir.

Kürt milleti iradesi dışında parçalanmış, ülkesi işgal edilmiş, tarihsel ve uluslararası haksızlığa uğrayan bir millettir. Kürt milleti tarihi boyunca ülkesinin parçalanmışlığını, işgal ve ilhakını asla kabul etmemesine rağmen, bugün, Güney Kürdistan'ın bir bölümü dışında Kürt milleti milli, demokratik, kültürel, insani hak ve özgürlüklerinden mahrum bir millettir. Kürt milleti bu tarihi haksızlığa, zulüm ve zorbalığa karşı hep başkaldırmıştır. Bugün de Kürt milleti Kürdistan'ın her dört parçasında değişik yol, yöntem ve araçlarla özgürlüğü ve kurtuluşu için ulusal demokratik mücadelesini sürdürmeye devam etmektedir. Açıktır ki, Kürt milletinin uğradığı bu tarihsel haksızlığa son verilmeden, Kürdistan'da yaşayan diğer tüm bileşenlerle birlikte Kürt milleti ulusal ve demokratik hak ve özgürlüklerine kavuşmadan ve ülkesinde kendisini yönetme hakkına sahip olmadan, ne dört sömürgeci ülkede, ne de genel olarak Ortadoğu'da barış ve istikrarın yaşam bulması mümkün değildir.

Zamanlaması, yol ve yöntemleri şimdiden kestirilemese de ulus ve ülke olarak Kürtlerin ve Kürdistan'ın birliği hiç kuşkusuz Kürt milletinin tarihi, meşru ve doğal hakkıdır. Ulusun ve ülkenin birliğine ve bu birliğin nasıl gerçekleşeceğine Kürdistan'daki tüm bileşenlerle birlikte kendi özgür iradesiyle ancak Kürt ulusunun kendisi karar verebilir.

Bizler, "Kürt milleti" kavramıyla Kürdistan'da farklı lehçeleriyle, dinsel, mezhepsel ve çok yönlü inanç farklılıklarıyla, çok renkli kültürel yapısıyla birlikte tarihsel olarak istikrarlı bir topluluk oluşturanları hep birlikte "Kürt milleti" olarak tanımlıyoruz. Dolayısıyla inkar, imha, asimilasyon ve şövenist bir zihniyetle yoğrulmuş tekçi ve totaliter sömürgeci ırkçı bir anlayışın ürünü olan tek millet, tek vatan, tek dil, tek lehçe, tek din, tek mezhep anlayışına şiddetle karşı olduğumuzu söylüyoruz. Kürdistan toplumunun etnik, dinsel ve mezhepsel olarak çok renkli yapısını bir zenginlik olarak gören, bunu korumayı hedefleyen ve tüm farklılıkların birarada özgür, eşit, adil gelişimini güvenceye alan bir anlayış ve kültürün programımızın temelini oluşturduğunu ifade etmek istiyoruz.

Kürt Ve Kürdistan Sorununun Çözümü

Kürt ve Kürdistan sorunu, esasında Kürt milletinin kendi geleceğini belirleme hakkı sorunudur, yani özünde devletleşme sorunudur. Partimiz, devletleşmeyi (federal, konfederal, bağımsız devlet) programatik ve uzun erimli stratejik birer hedef olarak görmektedir. Siyasi ve tarihsel olarak meşru temellere dayanan bu hakkın ve bu programatik hedefin bugün de Kürdistan'da yaşayan tüm bileşenlerle birlikte Kürt milletinin temel talebi olduğu inancındayız. Bu bağlamda partimiz, Kürdistan sorununu ülkenin kurtuluşu, bu topraklarda yaşayan tüm bileşenlerin özgürlüğü ve adil demokratik bir toplumun kurulması sorunu olarak görmektedir.

Her millet gibi Kürt milletinin de asıl talebi ve de hakkı kendi kaderini tayin etme ilkesi çerçevesinde kendi ulusal devletini kurmasıdır. Bu çerçevede Ulusal ve uluslararası koşullara bağlı olarak iki milletin ve iki ülkenin eşit ortaklığına dayalı federasyon ya da konfederasyon çözümlerine açık olduğumuzu belirtmek istiyoruz. Ve yine aynı şekilde ulusal, bölgesel ve uluslararası koşullara göre farklı ara çözüm biçimlerinin de önümüze çıkabileceğini de dikkate alarak, bu tür ara çözümleri redetmediğimizi, bunları stratejik hedefe götüren yol açıcı birer adım olarak değerlendirdiğimizi ifade etmek istiyoruz.

Devletleşmenin biçimi ne olursa olsun parti olarak her zaman bağlı kalacağımız temel ilke ve amaç şudur: Kürdistan'da tüm sınıf ve sosyal katmanların, etnik, dini ve mezhebi kimliklerin eşit hak temelinde barış içinde birarada yaşayabilecekleri; evrensel hukukun egemen olduğu, toplumsal refah için adil paylaşımı esas alan özgürlükçü, adil, demokratik, kendi kendisini denetlemeye açık, doğal çevresiyle uyum içinde insanın mutluluğunu esas alan sivil bir toplumsal düzen ve yaşam biçimi kurmak.

Türkiye Metropollerinde Yaşayan Kürtler

Türkiye metropollerinde yaşayan milyonlarca Kürt nüfus yoğunluğunu ikiye ayırmak gerekir. Çok eski tarihlerden bu yana buralarda yerleşik olarak yaşayanlar ve son yüzyılda buralara göç edenler.

Kuruluşundan bugüne kadar Türk Devleti uzun vadeli stratejileri, gizli ve açık plan ve projeleriyle, Kürt milleti ve Kürdistan'daki bileşenleri imha ve asimile etmek, Kürdistan'ın demografik yapısını bozmak için çok sistemli ve çok boyutlu zalimane bir siyaset yürütmüştür ve yürütmektedir. Türk Devleti'nin uyguladığı bu siyasetin sonucunda milyonlarca Kürt ülkesini terkedip Türkiye metropollerine göç etmek zorunda kalmıştır. Daha önceden de buralarda yaşayanlarla birlikte Türkiye metropollerinde yaşayan Kürtler, Kürt

milletinin bir parçası ve bugünkü verili durumda "Türk Devleti'nin vatandaşları" olarak Türkiye toplumunun bir parçasıdır. Dolayısıyla Türk Devleti evrensel hukuk ilkeleri çerçevesinde Türkiye metropollerinde yaşayan Kürtlerin ulusal ve demokratik hak ve özgürlüklerini tanımak ve yaşama geçirmekle yükümlüdür.

Partimiz, cumhuriyet döneminde göç etmek zorunda bırakılan ve daha öncesinden Türkiye metropollerinde yaşayan Kürtlerin hak ve özgürlük mücadelesini ulusal demokratik, kurtuluş mücadelemizin ve aynı zamanda Türkiye genelindeki özgürlük ve demokrasi mücadelesinin bir parçası olarak görmektedir. Onların kendi ulusal demokratik hakları, özgürlük, eşitlik ve demokrasi için verdikleri mücadele aynı zamanda Kürdistan'daki ulusal demokratik kurtuluş mücadelesinin başarısı için büyük bir destektir. Fakat Türkiye metropollerinde yaşayan halkımızın devletin her türlü asimilasyon plan ve çabalarına karşın öncelikle kendi örgütlülüğünü sağlaması büyük önem taşımaktadır. Onlar herşeyden önce ulusal bir bilinçle kendi ana dillerine, kültürlerine, örf ve adetlerine sahip çıkmalı ve bu değerlerini korumalıdır.

Kürtçe, Türkiye'de ikinci resmi dil olmalıdır. Kürtlerin yaşadığı illerde ilkokuldan üniversiteye kadar Kürtçe ana dille (Kurmançî, Kirdkî (Kirmanckî/Zazakî/Dimilkî) eğitim hakkı tanınmalıdır. Bu temelde Kürtlere kültürel

özerklik hakkı verilmelidir. Kürt nüfusun yoğun olduğu yerlerde yerel yönetimlerde Kürtlerin kendilerini yönetmelerini sağlayacak bir otonom sistem uygulanmalıdır. Bunlar ve Kürtlerin diğer hak ve özgürlükleri anayasal ve yasal güvencelere bağlanmalıdır.

Partinin Niteliği

Partimiz ulusal, demokratik ve legal bir kitle partisidir. Partimiz kendisini herhangi bir şahıs, grup, sınıf, din ya da mezhep ile tanımlamaz.

Partimiz, Kürt ve Kürdistan sorununun çözümü, Kürdistan toplumunu oluşturan etnik, sosyal, dinsel, mezhepsel ve farklı kültürel kesimlerin milli ve demokratik hak ve özgürlükleri ve Türkiye metropollerinde yaşayan Kürtlerin hak ve özgürlükleri için mücadele eder. Kendisini tarihi olarak Kürdistan özgürlük ve ulusal kurtuluş mücadelesinin devamı olarak gören partimiz bugüne kadarki tüm ulusal direniş, mücadele ve kazanımlara sahip çıkar. Güney Kürdistan'daki federe devlet oluşumu başta olmak üzere Kürdistan'ın dört parçasındaki tüm ulusal ve demokratik kazanımlara sahip çıkmayı milli bir görev kabul eder.

Kuzey Kürdistan toplumu etnik, kültürel, dinsel ve mezhepsel bileşen ve farklılıklarıyla çok renkli yapıya sahip bir toplumdur. Dolayısıyla partimiz Kürdistan'daki bu çok renkli yapı gerçekliğini esas

alan bir anlayışla herkesi kucaklayan bir mücadele biçimini esas alır. Partimiz, çalışmalarında evrensel hukuku ve onun değerlerini, çok sesliliği, çok renkliliği ve farklı olanların birbirlerinin haklarını tanıma ilkesini esas alır.

Partinin Bileşenleri

Partimiz; toplumdaki çok renkliliği esas alarak dindar, seküler, sosyalist, liberal, muhafazakar Kürt ve Kürdistanlı yurtsever demokratların da içinde yer aldığı milli ve demokratik temelde halkımızın en geniş kesimlerini örgütlemeyi hedefleyen bir partidir. Partimiz; Kürdistan'daki etnik, dini, mezhebi ve farklı kültürlerden azınlıkları Kürdistan toplumunu oluşturan farklı birer bileşen olarak görür. Onların haklarını eşitlik ve adalet temelinde savunur ve ayrıca tüm bileşenlerin pozitif ayrımcılık temelinde devlet yönetiminde söz ve karar sahibi olmaları için mücadele eder. Bunu çok kültürlü, demokratik, adil, özgür ve vatandaşlarının birbirlerine saygılı olduğu bir toplumun ve yönetimin teminatı olarak görür.

Partimiz; evrensel hukuk ilkelerine bağlı, insanlığa mal olmuş ortak değerleri benimseyen, insan hak ve özgürlüklerini siyasetinin temeli olarak kabul eden bir partidir. Her türlü ırksal, dinsel, mezhepsel, sınıfsal, sosyal, cinsel, dilsel, bölgesel vb. ayrımcılığı red eder, asimilasyona ve

ötekileştirmeye karşı mücadele eder. Herkes için düşünce, inanç, ifade ve örgütlenme özgürlüğünü savunur.

Mücadelenin Yol ve Yöntemleri

Partimiz, bir Kuzey Kürdistan partisidir. Partimizin temel mücadele ve çalışma alanı alanı Kuzey Kürdistan'dır. Partimiz, programında belirtilen amaç ve hedeflerine ulaşmak için ulusal demokratik mücadelesinde şiddete dayalı yol ve yöntemlerden uzak, duruma ve koşullara bağlı olarak sivil itaatsizlik dahil her türlü meşru, sivil, demokratik yol, yöntem ve araçları koordineli bir şekilde birarada kullanır.

Günümüz koşullarında teknolojik gelişmeler mücadele araç, yol ve yöntemleri üzerinde de büyük etkide bulunuyor. Bugün mücadele araç, yol ve yöntemleri değişime uğramış ve daha çok zenginleşmiştir. Dünyadaki ve bölgedeki değişim ve gelişim de ulusal demokratik mücadelemizin araç, yol ve yöntemlerini doğrudan etkilemektedir. Kürdistan ulusal demokratik hareketinin de dünyada ve bölgedeki gelişme ve değişimlere göre kendisini yenilemesi ve yeniden örgütlemesi gerekiyor. Her şeyden önce Kürt milleti yaşamın her alanında kendi ulusal kimliğiyle ortaya çıkmalı, Kürdistanlı bir siyasetle hareket etmeli ve her düzeyde örgütlülüklerini bu temelde oluşturmalıdır.

Partimiz; bağımsız devlet, konfederasyon, federasyon, otonomi ve benzeri kurumsallaşmayı beklemeksizin milli, demokratik, kültürel, dilsel, mesleki, sosyal kurumlarını şimdiden oluşturmak ve geliştirmek için mücadele eder. Bu kurumların oluşturulmasını gelecekteki ulusal ve demokratik temeldeki toplumsal örgütlemenin bir nevi nüvesi ve teminatı olarak görür.

Partimiz, Kuzey Kürdistan'da ulusal demokratik güçlerin ortak talepler temelinde mücadele birliğini savunur ve bunu ulusal kurtuluşun, özgürleşmenin, devletleşmenin önkoşulu olarak görür. Bu anlayışla partimiz, Kuzey Kürdistan'da, ulusal düzeyde siyasi irade birliğinin ve siyasi temsiliyetin sağlanması için, üzerine düşen görev ve sorumluluğu yerine getirmek için çalışır.

Partimiz, meşruiyetini esasen Kürt milletinin ve Kürdistan halkının haklı ve meşru davasından alır. Bununla beraber partimiz evrensel hukuka, tüm insanlığın ortak malı haline gelen ve genel kabul gören evrensel değerlere, devredilemez insan hak ve özgürlüklerine bağlı ve çalışmalarında bu ilke ve değerleri kendisine rehber edinen bir partidir.

Seçimler Ve Parlamento'ya Bakış Açımız

Kürt milletinin ve Kürdistan'da yaşayan etnik azınlıkların inkarı, imhası ve asimilasyonu üzerinde inşa edilen Türkiye Cumhuriyeti'nin mevcut Anayasası, Seçimler ve Siyasi Partiler

Yasası, genel olarak Türkiye Cumhuriyeti'nin mevcut hukuk sistemi, milletvekilliği yemini, TBMM'nin İç Tüzüğü ve yürürlükteki diğer hukuki-yasal mevzuat göz önünde bulundurulduğunda ve Kürt dilinin hala "bilinmeyen bir dil" olarak meclis tutanaklarına geçirildiği Türk Parlamentosu'nun bugün için Kürt ve Kürdistan sorununun çözüm yeri, özgürlük, demokrasi, insan hakları, adalet ve eşitlik değerlerinin hayata geçirildiği bir kurum olmadığı açıktır.

Bununla birlikte partimiz seçimleri ve parlamentoyu tümünden dışlamadan, ancak seçimlerin yapılacağı dönemin koşullarını gözönünde bulundurarak, seçim siyasetini verili durum ve koşullara göre belirleyecektir. Dönem ve koşullara bağlı olarak seçimleri boykot, seçtikleri halde milletvekillerinin parlamentoya gitmemesi, parlamentoya gidip milletvekilliği yeminini okumaması, ya da parlamentoya gidip halkımızın meşru ulusal demokratik haklarının ve buna bağlı olarak bugün anayasa ve yasalarda yer alabilecek olan aşağıdaki acil taleplerimizin gündemleştirileceği bir platform olarak değerlendirmeyi hedefleyen farklı alternatiflere sahip somut bir siyaset izleyecektir.

Partimiz, yukarıda dile getirilen çerçevede en geniş Kürdistani kesimlerle birlikte ve Kürtlerin taraf olarak kabulünü esas alan, Kürt milletinin ulusal demokratik hak ve özgürlük taleplerini

Kürdistanî bir temelde savunan bir seçim siyasetini esas alacaktır.

Siyasi Birlik ve Milli Demokratik İşbirliği Siyasetimiz

Partimiz, Kuzey Kürdistan'da birlik sorununu durum ve koşullara bağlı olarak üç düzeyde ele alıyor.

1) Siyasi Ve Örgütsel Birlik Sorunu

Bugünkü koşullarda Kuzey Kürdistan'da legal, açık, geniş kesimleri kapsayan ulusal ve demokratik bir kitle partisine ihtiyaç vardır. Yaşanan süreçte böylesine bir parti milli, demokratik, Kürdistanî anlayışa sahip parti, örgüt, çevre ve kadroların tek bir parti çatısı altında birleşmeleriyle mümkündür. Açıktır ki, başlattığımız birlik sürecinin bir ürünü olan partimizin varlığı bizlere yakın ve aynı anlayışa sahip en geniş kesimlerin birliği ihtiyacını ortadan kaldırmamaktadır. Böylesine bir ihtiyacın gerçekleştirilmesi yolunda kurulan Kürdistan Yurtseverler Partisi (PWK), tarihsel, önemli bir adımdır ve daha geniş bir siyasi örgütsel birliğin yaratılmasında partimizin büyük bir rol oynayacağına inanıyoruz.

2) Kürdistanî Parti Ve Örgütlerin Stratejik İttifakı
Biz parti olarak milli ve demokratik haklarımıza kavuşmanın, özgürlüğümüzü elde etmenin ve bunların güvence altına alınmasının yolunun en

geniş anlamda ulusal demokratik bir işbirliği ve stratejik bir ulusal ittifaktan geçtiğine inanıyoruz. Siyasi ve örgütsel birlikler yanında ve bir o kadar da en geniş anlamda ulusal demokratik güçlerin kalıcı ve stratejik ulusal demokratik temeldeki Kürdistanî işbirliği ve stratejik ittifaklarını da aynı oranda gerekli ve önemli görüyoruz.

3) Kürt Milletinin Acil Talepleri Ve Milli Temsiliyet Platformunun Yaratılması İçin İşbirliği

Ulusal kurtuluş ve özgürlük mücadelemizin bir çok farklı aşamalardan geçeceği açıktır. Kuşkusuz bu ara aşamalarda elde edilecek kazanımlar stratejik hedeflerimize ulaşma yolunda önemli birer adım olacaktır. Dolayısıyla aşağıda dile getirdiğimiz Kürt milletinin acil talepleri etrafında oluşturulacak işbirliği ve platformların Kürt ve Kürdistan sorununa çözümüne zemin hazırlayabileceğine ve stratejik ulusal demokratik ittifakların hayata geçirilmesinde önemli bir ön adım olacağına inanıyoruz. Bu yaklaşımla Kuzey Kürdistan'da varolan siyasi parti, örgüt ve çevrelerin, sivil ve demokratik kurumların aşağıda dile getirilen acil talepler etrafında biraraya gelmelerine ve bir milli temsiliyet platformu oluşturmalarına büyük önem veriyoruz.

Kürdistan'da Örgütlenme Yönetim ve Yaşam

Kürdistan çok etnisiteli, çok dil ve lehçeli, çok din ve mezhepli, çok kültürlü bir ülkedir. Böyle bir ülkede yönetim de bu çok renkliliğe uygun bir şekilde olmalıdır. Kürdistan, toplumu oluşturan tüm bileşenlerin iradelerinin yansiyacağı demokratik parlamenter bir sistemle yönetilecektir. Partimiz yasama, yürütme ve yargı erklerinin birbirinden ayrıldığı ve birbirlerine müdahale etmeden uyumlu bir şekilde çalışmalarını yürüttükleri bir sistemi adil ve demokratik bir yönetimin garantisi olarak görmektedir. Yasa yapıcı ve devlet yönetiminin yürütülmesinde esas karar organı parlamentodur.

Adil, demokratik ve özgür bir yaşam ve yönetim için yasama, yürütme ve yargı kurumlarının bağımsızlığını güvenceye alan bir anayasa yapılacaktır. Bu anayasada tüm etnisite, din, mezhep, dil ve lehçelerin hak ve özgürlükleri ve yerel yönetimlerde otonom statü hakları güvence altına alınacaktır.

Otonom bölgeler kendi bölgesel meclisleriyle yönetilecekler. Genel ve bölgesel meclislerin ikisinde de Kürdistan'daki tüm bileşenlerin temsil hakları olacak. Her bileşen, kendi etnik kimliğiyle mecliste temsil edilecek. Tüm bileşenlerin dili Kürtçe ile birlikte resmi dil olarak kabul edilecek.

Bölgesel Yönetim Meclisleri kendi bölgelerinde eğitim, sağlık, kültür, güvenlik ve emniyeti

sağlama, yürütme ve yönetimde geniş yetkilere sahip olacaklar.

Etnik bileşenlere pozitif ayrımcılık temelinde kota hakkı tanınacak ve her milletvekili adayı bu kota kapsamında aldığı oy oranında seçilme hakkına sahip olacaktır. Etnik bileşenlerin temsil hakları anayasa ve yasalarda güvenceye alınacak, bu prensip merkezi meclis için de, bölge meclisi için de geçerli olacak.

Devlet yönetimi ve vatandaşların hak ve özgürlükleriyle ilgili temel sorunlarda referandum yoluyla kararlar alınacak. Partimiz, tüm ülkenin ya da bir bölgenin kaderini etkileyecek konularda referanduma gitmeyi esas alacaktır.

Özgür Kürdistan'da devlet yönetiminin tek merkezden yürütülmesi yerine ademi merkezîyetçi bir idari sistem uygulanacak. Ademi merkezîyetçi sistem tüm farklılıkların yerelde eyalet sistemi, kültürel özerklik, otonom ya da federe bölgeler vb. sistemlerle özgür bir şekilde kendilerini yönetmelerini içerecek demokratik, adil bir niteliğe sahip olacak.

Eğitim Sistemi Dil ve Lehçelerin Statüsü

Kürdistan, ülkesi ve toplumuyla, yönetimi hangi statüye sahip olursa olsun çok kültürlü bir ülke ve toplum olarak tüm bileşenlerinin özgür ve demokratik bir şekilde birarada yaşayacakları ve

onu oluşturan bileşenlerin ortak ülkesi ve toplumu olacaktır.

Böyle bir ülkede partimiz tüm dil, lehçe ve kültürlerin eşitliğini, hak ve özgürlüklerini esas alan bir politika izleyecektir. Kürdistan'da anayasal ve yasal tedbirlerle her türlü asimilasyon, ötekileştirme, ayrımcılık ve fiili sosyal engellerin önü alınacak, asimilasyon ve ötekileştirme yasaklanacaktır.

Kürdistan'daki tüm etnik bileşenlerin (Asuri/Suryani, Keldani, Ermeni, Arap, Türk vb.) dilleri resmi dil olarak kabul edilecek. Ana dille eğitim hakkı anayasal ve yasal güvenceye kavuşturulacak.

Kuzey Kürdistan'da diğer etnik grupların dilleriyle birlikte iki lehçesiyle Kürtçe (Kurmancî, Kirdkî/Zazakî) resmi dil olacak. Kurmancî lehçesiyle konuşanların çoğunlukta oldukları bölgelerde birinci lehçe Kurmancî olacak, eğitim sistemi ve devlet dairelerinde Kirdkî/Zazakî lehçesini öğrenmek mecburi olacak. Kirdkî/Zazakî lehçesiyle konuşanların çoğunlukta oldukları bölgelerde birinci lehçe Kirdkî/Zazakî olacak, eğitim sistemi ve devlet dairelerinde Kurmancî lehçesini öğrenmek mecburi olacak.

Ekonomik Sistem

Kürdistan'ın yeraltı ve yerüstü zenginlik kaynakları, ormanlar, nehirler gibi değerler Kürdistan halkının ortak malıdır. Bu ve benzeri ortak maddi değerlerin halkın menfaatine işletilmesi kamu idaresinin imtiyazında olacaktır.

Devlet bütçesi nüfuslarına göre bölgeler arasında adilane bir şekilde paylaşılacaktır. Her bölge kendi meclisi ve yönetim organlarıyla bütçenin idaresinde yetkili olacaktır.

Özgür Kürdistan'da devletin temel gelirlerinin yanısıra vergi bütçenin temel kalemlerinden birini oluşturacaktır. Her bölge kendi meclisi ve yönetim organlarıyla bu bütçenin yönetilmesi ve idaresinde yetkili olacaktır.

Uluslararası İlişkiler

Emperyalist devletler hem Kürdistan'ın bölünmesinde hem de bugüne kadar Kürt milletinin irade ve taleplerini hesaba katmada sadece kendi çıkarlarını esas alan bir siyaset izlediler, Kürt milletinin devletleşmesine karşı durdular.

Kürt milleti Kürdistan'ın işgal, ilhak ve bölünmesini ve emperyalist ve sömürgeci devletler tarafından çizilen sınırları asla kabul etmedi. Kürt milleti 200 yıla yakın bir süredir

işgale, ülkesinin bölünmesine ve sömürgeciliğe karşı ulusal kurtuluşu ve özgürlüğü için kesintisiz bir mücadele vermektedir. Ne yazık ki büyük devletler genellikle Kürt milletinin ulusal demokratik mücadelesine karşı işgalci sömürgeci devletlerin yanında yer aldılar ve onları desteklediler.

İki kutuplu dünya sisteminin yıkılmasından sonra dünyada ve bölgede yeni durumlar ortaya çıktı. Bu yeni durumda ABD'nin 1991 ve 2003 yıllarında Irak'a yaptığı müdahaleler sonucunda ve yine ABD ve Fransa'nın desteğiyle Güney Kürdistan'ın bir kısmında federal bir yapının koşulları oluştu. Ancak Kürdistan'ın devletleşmesini engelleyen uluslararası anti-Kürt sistem genel olarak hala devam etmektedir. Büyük devletlerin Güney Kürdistan'da yapılan Bağımsızlık Referandumuna karşı sergiledikleri tutum, onların bilinen siyasetlerinin bir kez daha tekrarı olmuştur. Söz konusu anti-Kürt uluslararası siyasetin bir sonucu olarak Kürdistan ve Kürt milleti hala dört parçaya bölünmüş bir durumdadır, Kürt milleti bağımsız bir devletten yoksundur, Kürdistan hala uluslararası sömürge bir ülke konumundadır.

Emperyalist devletler çıkarlarını esas alan yeni bir dünya düzeni ve uluslararası ilişkiler sistemini oluşturmak için yoğun bir arayış ve rekabet içindedirler. Dünya yeniden bir paylaşım ve hegemonya mücadelesine sahne olmaktadır. Bu temelde dünya iki, hatta üç kutuplu yeni bir

uluslararası düzene doğru gidiyor. Bu kutuplaşma ve yeniden şekillenme sürecinde bir tarafta ABD, İngiltere, Avrupa Birliği ve NATO yer alırken, bir tarafta Rusya ve müttefikleri, diğer bir tarafta da Çin ve müttefikleri yer almaktadır.

Bu süreçte Orta-Doğu başta olmak üzere dünya genelinde bölgesel savaş ve çatışmalar daha bir yoğunluk kazanmıştır. Bölgenin işgalci ve statükocu devletleri bölgelerinde statükonun değiştirilmesine yönelik plan ve girişimlere karşı şiddetle direnmektedirler. Kimi büyük devletler ile Kürdistan'ı işgal eden ülkeler eliyle kurulan ve desteklenen İŞİD, El Nusra, El Kaide gibi terörist örgütler insanlık dışı uygulama ve eylemleriyle başta Kürtler olmak üzere Ortadoğu'da ve tüm dünyada insanlık için tehlikeli bir duruma gelmişlerdir. Kürt milleti ve onun yiğit savaşçıları Kürdistan'ın iki parçasında Koalisyon Devletleri'nin de verdikleri destekle bu terörist örgütlere karşı kaharmanca bir mücadele yürütmekte ve bu terörist örgütlerin egemenlik alanlarını daraltmaktadırlar.

Kürt milleti hem ülkesinin kurtuluşu ve özgürlüğü için mücadele ediyor, hem de Ortadoğu'da statükonun değiştirilmesi mücadelesine katkı sunuyor. Dolayısıyla yaşanan bu süreçte ABD ve müttefiki olan Koalisyon Güçleri'nin Irak ve Suriye'deki varlıkları ve çıkarları yer yer Kürt milletinin ve Kürdistan halkının çıkarlarıyla çakışmaktadır. Kürt milleti ve Kürdistan halkı

bölgesel düzeyde işgale ve sömürgeciliğe karşı ulusal demokratik kurtuluş mücadelesi vermektedir. Bu mücadelede Kürt milletinin tüm dünyanın ve elbetteki büyük devletlerin desteğine ihtiyacı vardır.

Partimiz uluslararası ilişkilerinde Kürt milletinin ve tüm bileşenleriyle Kürdistan halkının çıkarlarını esas alan bir siyaset izleyecektir. Uluslararası ilişkilerinde dostlarımızı artırmayı, düşmanlarımızı azaltmayı temel alan çok boyutlu bir siyaset izleyecektir. Partimiz uluslararası siyasetinde ve ilişkilerinde yapıcı bir siyaset izleyecek ve hiç bir millete düşmanlık etmeyecektir. Uluslararası alanda her türlü haksızlığa, adaletsizliğe, zulme karşı çıkacak ve özgürlük, demokrasi, eşitlik ve adaletten yana olacaktır. Partimiz, sömürgecilik ve ulusal baskıya karşı mücadele eden halkların yanında olacak ve onların ulusal kurtuluş mücadelesine destek olacaktır.

Kürdistan'ın Dört Parçası Arasında İlişkiler Ve Yapılması Gerekenler

Partimiz, Kürdistan'ın her bir parçasında halkımızın kendi kaderini tayin hakkını savunur, destekler. Zamanlaması, yol ve yöntemleri şimdiden kestirilemese de ulus ve ülke olarak Kürtlerin ve Kürdistan'ın birliği hiç kuşkusuz Kürt milletinin tarihi, meşru ve doğal hakkıdır. Ulusun

ve ülkenin birliğine ve bu birliğin nasıl gerçekleşeceğine Kürdistan'daki tüm bileşenlerle birlikte kendi özgür iradesiyle ancak Kürt ulusunun kendisi karar verebilir.

Bu bağlamda Güney Kürdistan Federe Devleti'nin (KFD) varlığını ve kazanımlarını Kürt ve Kürdistan sorununun çözümünde tarihi ve hayati değerinde bir gelişme olarak görür. KFD'nin korunması, bağımsız ya da konfederal bir devlete dönüştürülmesi ve demokratik yönde geliştirilmesi için gerekli her türlü desteği sunmayı tarihi ve milli bir görev olarak bilir. Kürdistan'ın her bir parçası içinde bulunduğu tarihsel özgün koşullara göre kendi yönetim tarzını kendisi belirler. Partimiz, Kürdistan'ın dört parçasından ulusal demokratik güçler arasındaki ilişkileri tek bir ulusun yurtsever örgütleri arasındaki kardeşçe ilişkiler olarak görür. Bu ilişkilerde karşılıklı saygı, dayanışma, işbirliği ve sorunların diyaloga dayalı barışçıl yollardan çözülmesi ilkesini temel alır. Kürt örgütleri arasında düşmanlık ve şiddete dayalı çözüm yöntemlerini reddeder. Dört parça arasında ilişkileri düzenleyen ilkelerin oluşturulması ve bazı mekanizmaların yaratılması gerektiğine inanır.

Bugün içinden geçtiğimiz süreçte ulusal güçlerin durum ve ilişkileri ve bölgesel gerçeklikler ile uluslararası konjonktür değerlendirildiğinde koşullar bir Ulusal Kongre'nin oluşturulmasına

elverişli değildir. Ancak bu durum yine de dört parçadaki siyasi parti, örgüt, sivil toplum kuruluşları, sosyal ve mesleki örgütler arasında ulusal demokratik bir temelde bir ya da birden fazla ilişki ve koordinasyon merkezinin oluşturulmasına engel değildir. Bugünden bu yönde bir çalışma içinde olmalıyız.

Güney Batı Kürdistan'da halkımızın tüm yurtsever güçlerinin içinde yer aldığı milli, demokratik bir temelde coğrafik, siyasi bir statü ile kendi kendisini yönetmesi hedeflenmelidir. Kuşkusuz, mevcut koşullarda uygulanan totaliter ve tek parti yönetimi yerine tüm bileşenlerin iradesini yansıtan ortak siyasi, idari, ekonomik, askeri olarak demokratik bir yönetimin oluşturulması halkımızın çıkarına olan tek yoldur. Bu bağlamda partimiz, Dihok Mütabakatı'nın hayata geçirilmesi ve bu mütabakatta yer alan ilkelerin uygulanması gerektiğine inanıyor. Bu parçada ulusal demokratik güçlerin ortak siyasi, idari, ekonomik ve askeri yönetiminin oluşturulması halkımızın bu tarihsel konjonktürde kazanımlar elde etmesinin temel güvencesidir.

Doğu Kürdistan'da ulusal demokratik güçlerin ittifakı ve ortak mücadelesi bu parçada sürdürülen mücadelenin yeni kazanımlar elde etmesinin ve Doğu Kürdistan'ın özgürleştirilmesinin yegane teminatı olacaktır.

Kürt Diasporası

Kürt diasporası uluslararası alanda yürüttüğü çalışma ve diplomatik ilişkileriyle ve dil, tarih ve kültür alanında yaptığı çalışmalarla, yurtdışında oluşturduğu kurum ve kuruluşlarla, Kürdistan'da sürdürülen ulusal demokratik mücadelenin bir bileşeni ve destekçisi olarak ulusal mücadelede önemli bir yere sahiptir. Ancak, diasporada daha etkili ve sonuç alıcı bir çalışmanın yürütülebilmesi için ulusal demokratik temelde Kürdistanî tüm kurum ve kuruluşların merkezi bir çatı altında birleşmeleri büyük önem taşımaktadır. Diasporadaki çalışma ve kurumlaşmalar siyasi parti ve örgütlerin bir uzantısı olarak değil, Kürdistan halkının milli ve demokratik çıkarları temelinde tüm parçaların ve bileşenlerin iradelerini yansıtan, diasporanın doğrudan kendisini yönettiği bir anlayışla yürütülmelidirler.

Kürt diasporası bugün ortak ve merkezi bir yapılanmadan yoksundur. Çalışmalar çok başlı ve farklı kanallardan yapılmaktadır. Kürt diasporasında oluşan çok başlılığın Kürdistan halkının ulusal demokratik çıkarlarına gerektiği gibi hizmet etmediğini düşünüyoruz. Kürdistanî parti, örgüt, sivil toplum kuruluşları, aydın ve akademik şahsiyetler olarak diasporadaki tüm kurumların bir çatı altında birleşmeleri ve ortak bir diaspora merkezinin oluşturulması için yoğun ve aktif bir çaba içinde olmalıyız. Partimiz bu

konuda üzerine düşen görev ve sorumluluklarını yerine getirmeyi kendisi için ulusal bir görev olarak görmektedir.

Kadın Hak ve Özgürlükleri

Maddi ve manevi yaşamın üretilmesinde ve idamesinde temel bir aktör olarak rol oynayan kadın, Kürdistan şartlarında ulusal baskının yanısıra sosyal, cinsel, politik ve ekonomik baskıyla da karşı karşıyadır. İçinde bulunduğu tüm zor ve dezavantajlı koşullara, engel ve baskılara rağmen Kürt kadını, Kürdistan özgürlük mücadelesinde değişik biçim ve düzeylerde yer almış, önemli bir aktör olmuştur. Kürt kadınları bugün hem ulusal demokratik hareket içindeki yeri, hem de kadın olmaktan kaynaklı özgün sorunları nedeniyle ulusal demokratik mücadelede bilinçli, örgütlü ve kitlesel bir şekilde yer almaktadırlar. Kürt kadını siyasal, demokratik, sivil mücadelenin temel bileşeni olarak yaşamın her alanında gücünü göstermektedir. Belirtmek gerekir ki Kürt dili ve kültürünün korunması, devamı ve gelecek nesillere taşınmasında Kürt kadını bugün de en başat aktör konumundadır.

Kürdistanlı kadınların siyasal, demokratik ve sivil toplum kurumlarında daha aktif, yoğun ve karar sahibi olarak yer almaları yönünde pozitif ayrımcılık temelinde köklü adımların atılması hem kadının özgürlüğü hem de Kürdistan'ın

özgürlüğü için yaşamsal bir önem taşımaktadır. Kadınlar toplumun yarısını oluşturuyor. Dolayısıyla kadınlarımızın özgürlüğü ve kurtuluşu sağlanmadan gerçek anlamda toplumun kurtuluşu ve özgürlüğü de mümkün değildir.

Partimiz, bir yandan Kürdistanlı kadınlar üzerindeki ulusal, cinsel, ekonomik ve sosyal baskı ve haksızlığa karşı mücadele ederken diğer yandan erkek egemen değer ve ilişkilerin şimdye kadar yolaçtığı sonuçların pozitif ayrımcılık temelinde ortadan kaldırılmasını, temel görevlerinden biri olarak görür. Kadınların uluslararası sözleşmelerden kaynaklı hak ve özgürlüklerinin uygulanması için gerekli yasal, anayasal, idari ve toplumsal tedbirlerin alınması için mücadele eder. Bu konuda dünya ülkelerinin tecrübelerinden yararlanır.

Gençlik

Tüm toplumlarda olduğu gibi dünden bugüne Kürdistan toplumunda da en dinamik kesimlerden biri de gençliktir. Yakın tarihimizde siyasi, örgütsel, demokratik, sivil alanda mücadelenin tüm alanlarında gençlik her zaman en ön saflarda yer almıştır. Bu uğurda Kürt gençliği büyük bedeller vermiş, vermeye devam etmektedir. Doğru siyasal bir perspektifle donandığında, Kürt gençliğinin bundan böyle de Kürt milletinin kendi kaderini tayini mücadelesinde aktif olarak önemli

bir rol oynayacağından kuşku yoktur. Gençlik gelecektir ve Kürdistan ulusal demokratik hareketinin ve elbette partimizin gençliğin bu dinamizmini en doğru bir şekilde harekete geçirmesi gerekiyor.

Kürt gençliği ekonomik, sosyal, kültürel, siyasi, örgütsel bir çok alanda özgün, ciddi, büyük sorunlarla karşı karşıyadır. Genel olarak Kürdistan ulusal demokratik hareketinin ve özel olarak partimizin gençliğin bu özgün sorunlarına somut ve yapıcı çözümler getirmesi gerekiyor.

Gençliğin ulusal demokratik mücadeleye kazandırılması, eğitimi ve örgütlülüğünü oluşturmaya ulusal demokratik mücadelenin öncelikli görevlerinden birdir.

Kürt gençliği, kendi ana dilini, tarihini, kültürünü öğrenmeyi milli ve insani görevlerinin başında görmelidir. Çağımızın gerektirdiği bilimsel, teknolojik gelişmelere ayak uyduran, donanımlı, kendisini geliştiren, ülke ve millet gerçekliğini özümseyen, gelecekte toplumu yönetmeye aday, bilimsel gelişmelere imza atmaya açık Kürt gençliği, özgür bir Kürdistan'ın ve özgür Kürdistan'da özgür bir yaşamın teminatı olacaktır.

Ulusal demokratik bir bilinçle donanmış ve kendi özgün örgütlülüğünü ulusal demokratik mücadelenin bir parçası olarak gören Kürt gençliğinin dinamizmiyle, 50-60 yıllık mücadele birikimine sahip kadroların tecrübesinin

bütünleştirilmesi bugün için önemli adımlardan biridir ve bu da günümüz koşullarında ulusal demokratik mücadelenin daha emin ve daha az yanlışla sürdürülmesinin teminatı olacaktır.

Kürdistan gençliğinin her alanda desteklenmesi ve ulusal demokratik mücadelede daha aktif ve kitlesel bir şekilde yer alması için ciddi ve sonuç alıcı projeler üretmek, partimizin temel ihtiyaç ve görevlerinden biridir.

Sağlık Sorunu

Yaşama hakkı insanın en temel hakkıdır. Dolayısıyla partimiz eğitici ve koruyucu hekimliğin geliştirilmesi için gerekli önlemleri alacak ve sağlıkta ücretsiz hizmetten yana olacaktır.

Toplumun sağlığını yaşamın temel gereksinimlerinden biri olarak gören partimiz bu alanda uluslararası bilgi, tecrübe ve teknolojinin Kürdistan'a taşınması için özel programlar geliştirir. Bu alanda devletin ve özel sektörün girişimlerine destek sunar.

Kürdistan'da Çevre Sorunu

Türk Devleti, Kürt milleti'ne karşı yürüttüğü imha savaşında, Kürdistan'daki bir çok tarihi, doğal, kültürel yer ve değerleri yakmış, yıkmış, tahrip

etmiş, yerlebir etmiştir. Türk Devleti'nin bu siyaseti son yıllarda daha bir katmerleşerek devam etmektedir. Kuzey Kürdistan'da "Kürdistan'ı insansızlaştırma" siyaseti uygulayarak binlerce köy ve yerleşim yerini yakan, yıkan, tahrip eden Türk Devleti bugün de Güney Batı Kürdistan ile Güney Kürdistan'da aynı siyaseti yürütmektedir.

Özellikle son 30-40 yılda sistematik bir şekilde ormanların, dağ ve bayırların, su kaynaklarının bombalanması, yakılması sonucu olarak Kürdistan'daki doğal denge alt üst edilmiş, çok sayıda bitki ve hayvan çeşidinin yok edilmesine yol açılmış, doğanın doğal dengesi tahrip edilmiştir. Yapılan baraj ve göletlerle bir çok tarihi, turistik yer ve değerlerimiz, tarım arazileri ve yerleşim yerleri sulara gömülmüş, yok edilmiştir.

Tarihsel miras ve değerlerin, çevre ve doğal yaşamın korunması, geliştirilmesi tüm insanlığın ortak görev ve sorumluluğudur. Kürdistan ulusal demokratik hareketinin de insanlığın bu ortak değer ve anlayışının bir parçası olarak Kürdistan'daki tarihi, doğal ve turistik yer ve değerlerin korunması gibi önemli bir görevi vardır. Partimiz de bu alanda ve Kürdistan doğasının korunması ve geliştirilmesi için elinden geleni yapacaktır. Partimiz bu konuda yapılacak çalışmalara aktif destek verecek, bu yöndeki çalışmalarını kendi faaliyetlerinin bir parçası olarak görecektir, içinde yer alacaktır.

Acil Telepler Programı

Türkiye Cumhuriyeti devletinin bugüne kadar izlemiş olduğu sömürgeci, inkâr, imha, tehcir ve asimilasyon politikaları Kürdistan'ın ulusal, demografik ve toplumsal yapısını derinden etkilemiş ve büyük tahribatlara yol açmıştır. Bu geleneksel Kürt düşmanlığına dayalı siyaset günümüz şartlarında derinleşerek devam etmektedir. Türkiye Cumhuriyeti devleti yürürlükteki hukuk düzeni ve yasalarına dahi uymamaktadır. Kürdistan'daki yerel yönetici ve parlamenterleri safdışı bırakmakta, kayyumlar atayarak milyonlarca seçmenin iradesini ortadan kaldırmaktadır. Partimiz, Türkiye Cumhuriyeti devletinin uluslararası anlaşmalar ve hukuk kurallarına uymak zorunda olduğunu beyan eder. Seçme ve seçilme hakkı ve ilkesi çağdaş dünyada demokrasinin yok sayılamaz, vazgeçilemez ve devredilemez temel hak ve ilkelerindedir. Özellikle belirtmek isteriz ki mevcut durum sadece Kürt milleti ve Kürdistan'da yaşayan diğer etnik ve dini bileşenlere değil, başta Türk halkı olmak üzere, Türkiye'de yaşayan tüm halklara ve demokratik değerlere zarar vermektedir. Söz konusu tahribatın daha da derinleşmemesi, Kürt milletinin yanısıra Kürdistan'da yaşayan tüm halkların temel insani haklarının temini, Türkiye'de demokratik bir ortamın sağlanması ve bu zeminde sorunların barışçıl ve demokratik yol ve yöntemlerle

çözülmesi için, aşağıda yeralan taleplerin yerine getirilmesi gerektiğini bildirir ve bunun için mücadele eder.

Partimiz, Kürt milletinin acil talepleri etrafında oluşturulacak işbirliği ve platformların hem uzun vadeli ulusal demokratik ittifakların hayata geçirilmesi hem de yakın dönemde Kürt ve Kürdistan sorununun çözümü için uygun bir zemin ve önemli bir adım olacağına inanıyor. Partimiz, bu acil talepler etrafında Kuzey Kürdistan'da ve Türkiye'de varolan siyasi parti, örgüt, çevre, kanat önderleri, sivil ve demokratik kurumların biraraya gelmeleri, kendi içinde ve muhataplarıyla müzakerelerde taraf olan ortak bir Kürt temsiliyet platformu oluşturmaları için çalışır.

- Mevcut koşullarda başta Kürtler olmak üzere Türkiye'de yaşayan farklı milletlerin, etnik ve dini toplulukların ulusal, kültürel ve demokratik haklarını güvenceye alan çağdaş hukuk ilkelerine bağlı demokratik bir anayasanın hazırlanması öncelikli görevlerden biridir.
- Kürt ve Kürdistan sorununun siyasal, eşitlikçi ve demokratik bir yolla çözülmesi için Kürt milletinin varlığı kabul edilmeli, Kürtlerin ulusal demokratik hakları tanınmalı, bu haklar demokratik bir anayasada yasal ve anayasal güvenceye kavuşturulmalıdır.

- Kürtçe de Türkçe ile birlikte resmi dil olmalıdır. Kürtçe (Kurmancî ve Kirrk/Zazakî) ana dille eēitim ve ēretim hakkı tannmal, bu haklar yasal ve anayasal güvencelere kavuēturulmaldır.
- Dēnce, ifade, inanç ve örgütlenme zgrlē önündeki tüm engeller kaldrlmaldır. Kürtlerin ulusal ve ülkesel kimlikleriyle siyaset yapmaları önündeki engeller kaldrlmal ve Kürdistan ismi üzerindeki tüm yasaklara son verilmelidir. Kürdistan adıyla siyasi partiler, STK ve kültürel kurumlar özgürce kurulabilmelidir. Tüm bu adımlar ve haklar yasal ve anayasal güvenceye baēlanmaldır.
- Seçimle gelen seçimle gitmelidir. Krs dokunulmazlē ilkesinden hareketle tutuklu ya da mahkum edilmiē parlamenterler serbest bıraklmaldır. Kayyum siyaseti geri gelmemek üzere ilga edilmelidir.
- Türkiye Cumhuriyeti devleti uluslararası hukuka uyacaēını garanti eden Anayasası'nın 90. maddesi gereēince baēta BM ve AB ile olmak üzere imza attē uluslararası anlaēmalar (Kopenhag Kriterleri, Avrupa Yerel Yönetimler zerklik Őart ve Birleēmiē Milletler ocuk Hakları Szleēmesi gibi) kayıtsız Őartsız hayata geçirmeli, bu anlaēmalara koyduēu çekinceleri derhal kaldrlmaldır.
- Kürdistan'da ismi Türkçe olarak deēiētirilen tüm Őehir, kasaba, köy ve beldelerin gerçek ve orijinal Kürtçe isimleri iade edilmeli ve bu isimlerin

kullanılması önündeki yasal ve fiili engeller ortadan kaldırılmalıdır.

- Kürt ve Kürdistan sorunundan dolayı ve genel olarak düşünceleri ve siyasal faaliyetleri nedeniyle hapisanelerde olanlar biran önce serbest bırakılmalıdır. Yurtdışında mülteci olarak yaşamaya mecbur edilenler hakkındaki davalar düşürülmeli, bu kişilerin geri dönmeleri ve özgürce siyaset yapmaları önündeki engeller kaldırılmalı, bu alanlarda yasal ve anayasal düzenlemeler yapılmalıdır.

- Kadınlar üzerindeki yasal, fiili ve sosyal baskı ve engellemeler ortadan kaldırılmalı, bu amaçla anayasal ve yasal güvenceler sağlanmalıdır. İstanbul Sözleşmesi derhal yürürlüğü konmalıdır.

- Aleviler, Ehli Hak inancına sahip olanlar ve Ezidiler başta olmak üzere tüm dinsel ve mezhepsel kesimler üzerindeki yasal, fiili ve sosyal baskı ve engellemeler ortadan kaldırılmalı, inanç özgürlüğü devlet tarafından güvence altına alınmalıdır. Devlet mezhebi haline getirilen Hanefi mezhebine tanınan ayrıcalıklara ve Şafi mezhebine yönelik ayrımcılığa son verilerek tüm mezheplere eşit davranılmalıdır.

- Şeyh Sait, Cıbranlı Halit Bey, Seyid Rıza, Saidi Kurdi (Nursi) ve diğer Kürt şahsiyetlerinin mezar yerleri bilinmiyor. Bu tarihi haksızlık giderilmeli ve mezar yerleri açıklanmalıdır.

- Kürdistan'da yaratılan ekonomik, sosyal, kültürel, tarihi ve ekolojik tahribatlar sonuçlarıyla birlikte ortadan kaldırılmalı, tehciye tabi tutulan halkın yurtlarına geri dönmesi için imkan ve ortram sağlanmalı, halkın zarar ve ziyanlarının tazmin edilmesi için acilen bir program yürürlüğe konmalıdır.
- Eğitim ve hukuk mevzuatı başta olmak üzere devlet literatüründe yer alan ırkçı ve ayırıcı ifade, kavram ve bunlardan kaynaklanan yaklaşımlara son verilmelidir. Bu türden tutum, davranış, karar, bireysel ve toplumsal eğilimler suç sayılarak cezaya tabi fiiller olarak tanımlanmalıdır.
- Kürdistan'da yol, sınırlara duvar örme, baraj gibi askeri amaçlı yatırımlara son verilmelidir.
- Koruculuk sistemi lağvedilmelidir.
- Kürdistan'ın doğasını ve demografik yapısını bozan, tarihsel mirasını sular altında bırakan baraj inşaatları ile ekolojik dokuyu tahrip eden yatırımlar durdurulmalıdır.
- Kürdistan'da sürdürülen savaşa, askeri operasyonlara, silahlı eylemlere ve şiddete son verilmelidir. Yukarıda dile getirilen taleplerin yaşam bulması savaşın ve silahlı eylemlerin son bulmasına endekslenmemeli ya da başka durum ve koşullara bağlanmamalıdır.